

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม รหัส ส๒๒๑๐๑
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖ ชั่วโมง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
ตัวชี้วัด ส ๑.๑ ม.๒/๑ อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้าน
ตัวชี้วัด ส ๑.๑ ม.๒/๒ วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือที่ตนนับถือ ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

ตัวชี้วัด ส ๑.๑ ม.๒/๓ วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติและมรดกของชาติ

ตัวชี้วัด ส ๑.๑ ม.๒/๔ อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

๒. สาระสำคัญ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลให้พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการประพวัติ เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติ มีส่วนในการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

๓. สาระการเรียนรู้

๓.๑ ความรู้

๑) การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้านและการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

๒) การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

๓) ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

๔) ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย

๕) ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นเอกลักษณ์และมรดกของสังคมไทย

๖) ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและจัดระเบียบสังคม

๓.๒ ทักษะ/กระบวนการ

๑) กระบวนการกลุ่ม

๒) กระบวนการสืบเสาะหาความรู้

๓) วิเคราะห์การเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

๔) วิเคราะห์การดำรงสืบทอดการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

๕) วิเคราะห์หลักธรรมพระพุทธศาสนาช่วยสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

- ๖) วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย
- ๗) วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์และมรดกของสังคมไทย
- ๘) วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

๓.๓ เจตคติ

เห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่นับถือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ความสามารถในการคิด เช่น คิดวิเคราะห์หลักธรรมของพระพุทธศาสนา

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

๖. ชิ้นงาน/ภาระงาน

๖.๑ ภาระงาน

- นักเรียนวาดภาพประกอบประเพณีไทยที่มาจากพื้นฐานของพระพุทธศาสนาในห้องเรียน

๖.๒ ชิ้นงาน

- ภาพประเพณีไทยที่มาจากพื้นฐานของพระพุทธศาสนาในห้องเรียน

๗. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
- วิธีการวัดจากแบบทดสอบ ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	- แบบทดสอบประจำหน่วย การเรียนรู้ที่ ๑	- ผ่านเกณฑ์คะแนนทดสอบได้ คะแนน ๑๐ คะแนนผ่านเกณฑ์
- วิธีการวัดจากวาดภาพประกอบ ประเพณีไทยที่มาจากพื้นฐาน ของพระพุทธศาสนาในห้องเรียน	- แบบประเมินชิ้นงานภาพวาด ประเพณีไทยที่มาจากพื้นฐานของ พระพุทธศาสนาในห้องเรียน	- ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพพอใช้

เกณฑ์การประเมินการสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
ทำแบบทดสอบประจำ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประวัติและ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา	ทำแบบทดสอบประจำ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องประวัติและ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา คะแนน ๑๖-๒๐ คะแนน	ทำแบบทดสอบประจำ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประวัติและ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา คะแนน ๑๐-๑๕ คะแนน	ทำแบบทดสอบประจำ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประวัติและ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา คะแนน ๑-๙ คะแนน

เกณฑ์การประเมินชิ้นงานวัดจากวาดภาพประกอบประเพณีไทยจากพื้นฐานของพระพุทธศาสนาในท้องถิ่น

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
เนื้อหาประเพณีไทย ที่มาจากพื้นฐานของ พระพุทธศาสนาใน ท้องถิ่น	- เนื้อหาถูกต้อง - เนื้อหาตรงตามหัวข้อเรื่อง - เนื้อหาเป็นไปตามที่ กำหนด - รายละเอียดครอบคลุม - เนื้อหาสอดคล้อง	- เนื้อหาตรงตามหัวข้อ เรื่อง - เนื้อหาเป็นไปตามที่ กำหนด - รายละเอียดครอบคลุม - เนื้อหาสอดคล้อง	- เนื้อหาเป็นไป ตามที่กำหนด - รายละเอียดยังไม่ ครอบคลุม - เนื้อหาไม่สอดคล้อง
รูปแบบภาพประกอบ ประเพณีไทยที่มาจาก พื้นฐานของ พระพุทธศาสนาใน ท้องถิ่น	- รูปแบบถูกต้องตาม ที่กำหนด - รูปแบบแปลกใหม่ - รูปภาพมีสีสันสวยงาม - รูปภาพสัมพันธ์กับ เนื้อหา	- รูปแบบแปลกใหม่ - รูปภาพมีสีสันสวยงาม - รูปภาพสัมพันธ์กับ เนื้อหา	- รูปภาพมีสีสัน สวยงาม - รูปภาพไม่สัมพันธ์กับ เนื้อหา

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑ เรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายการเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้
๒. วิเคราะห์การเข้ามาเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้
๓. ตระหนักและเห็นคุณค่าการเข้ามาเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้

กิจกรรมการเรียนรู้ (ใช้รูปแบบการสอนโดยใช้สิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้า)

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสิ่งที่ช่วยจัดมโนคติล่วงหน้า

- ๑.๑ สวดมนต์ และทำสมาธิ ๕ นาที ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด
- ๑.๒ ทำแบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑
- ๑.๓ นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๕ กลุ่มๆละ ๕-๗ คนแจกบัตรข้อความศาสนาประจำชาติ และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แล้วให้แต่ละกลุ่มพิจารณาข้อความ ครูให้สัญญาณในการเริ่มเล่นเกมแล้วทุกคนจับคู่ข้อความสำคัญที่ได้รับให้สอดคล้องกันให้ถูกต้อง ให้เวลา ๒ นาที
- ๑.๔ แต่ละกลุ่มจับคู่ข้อความเสร็จแล้ว ครูตรวจสอบความถูกต้องโดยให้กลุ่มที่ถูกต้องมากที่สุดมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อให้ทราบคำตอบ
- ๑.๕ ครูแสดงภาพแผนผังสิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้าบนกระดานหน้าชั้นเรียน เรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน

ขั้นที่ ๒ การเสนอกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอน

๒.๑ ครูนำเสนอ Power Point ให้นักเรียนศึกษา นักเรียนแต่ละกลุ่มมารับใบความรู้อัดสำเนา Power Point เรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน ครูให้นักเรียนศึกษาไปพร้อมกับนำเสนอ Power Point

๒.๒. ตั้งประเด็นวิเคราะห์ทำลงในใบงานที่ ๑.๑

- พระพุทธศาสนาที่ยังดำรงอยู่ในประเทศใดบ้างและสูญสิ้นลงในประเทศใดบ้าง
- เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนายังคงดำรงอยู่ในประเทศไทย พม่า ลาว กัมพูชาอย่างมั่นคง

๒.๓ สุ่มนำเสนอผลงานจากใบงาน ๑ กลุ่ม

๒.๔. นักเรียนร่วมกันสรุปการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน ที่เป็นแผนผังสิ่งที่ช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า ที่ครูนำเสนอไว้บนกระดานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการรับรู้

๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจใบงาน และแผนผังความคิด

๓.๒ นักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของใบงานที่ได้รับมอบหมาย

๓.๓ สุ่มนักเรียน ๑-๒ คนนำเสนอแผนผังความคิด ครูและนักเรียนตรวจสอบสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้จากแผนผังสิ่งที่ช่วยจัดมโนมติล่วงหน้าในขั้นที่ ๑ ว่าถูกต้องหรือไม่

๓.๔. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจอีกครั้งเกี่ยวกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน

สื่อและแหล่งเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

๑. บัตรคำจับคู่ (ชื่อประเทศ ๑๐ ประเทศ/ศาสนา)

๒. ภาพแผนผังสิ่งที่ช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า เรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน

๓. Power Point เรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน / ใบความรู้อัดสำเนา

๔. ใบงานที่ ๑.๑

แหล่งเรียนรู้

๑. ห้องสมุด

๒. แหล่งค้นคว้าทาง Internet

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงาน ที่ ๑.๑ - การเขียนอธิบายการเผยแพร่พุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน (K) - การวิเคราะห์การเข้ามาการเผยแพร่พุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน (P) - แผนผังมโนทัศน์ (A)	- ใบงานที่ ๑.๑ (ข้อ ๑ – ๓) - แผนผังมโนทัศน์ (ข้อ ๔) - แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม - แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม	- นักเรียนเขียนอธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนา และอธิบาย แผนผังมโนทัศน์ได้ ๑๕ – ๒๐ คะแนน = ดี ๗ – ๑๔ คะแนน = พอใช้ ต่ำกว่า ๗ คะแนน = ปรับปรุง

ชั่วโมงที่ ๒ การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑) อธิบายการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านได้
- ๒) วิเคราะห์การดำรงสืบทอดการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านได้
- ๓) ตระหนักและเห็นคุณค่าการดำรงสืบทอดการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านได้

กิจกรรมการเรียนรู้ (ใช้รูปแบบการสอนโดยใช้สิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้า)

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้า

- ๑.๑ สวดมนต์และทำสมาธิ ๕ นาที ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด
- ๑.๒ นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๕ กลุ่มๆละ ๕-๗ คนแจกบัตรข้อความศาสนาประจำชาติและรูปภาพประเพณี พิธีกรรม และวัฒนธรรมประจำชาติ แล้วให้แต่ละกลุ่มพิจารณารูปภาพกับชื่อประเทศ ครูให้สัญญาณในการเริ่มเล่นเกมแล้วทุกคนจับคู่ข้อความสำคัญที่ได้รับให้สอดคล้องกันให้ถูกต้อง ให้เวลา ๒ นาที
- ๑.๓ แต่ละกลุ่มจับคู่เสร็จแล้ว ครูตรวจสอบความถูกต้องโดยให้กลุ่มที่ถูกต้องมากที่สุด มานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อให้ทราบคำตอบ
- ๑.๔ ครูแสดงภาพแผนผังสิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้าบนกระดานหน้าชั้นเรียน เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

ขั้นที่ ๒ การเสนอกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอน

- ๒.๑ ครูนำเสนอ Power Point ให้นักเรียนศึกษา นักเรียนแต่ละกลุ่มมารีบใบความรู้อัดสำเนา Power Point เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน ครูให้นักเรียนศึกษาไปพร้อมกับนำเสนอ Power Point
- ๒.๒ ตั้งประเด็นวิเคราะห์ทำลงในใบงาน ที่ ๑.๒
  - อิทธิพลอะไรที่มีต่อการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน
  - ลักษณะเด่นเอกลักษณ์การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๓ สุ่มนำเสนอผลงาน ๑ กลุ่ม

๒.๔ นักเรียนร่วมกันสรุปจากการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน ที่เป็นแผนผังสิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้าที่ครูนำเสนอไว้บนกระดานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการรับรู้

- ๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจใบงานและแผนผังความคิด
- ๓.๒ นักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของใบงานที่ได้รับมอบหมาย
- ๓.๓ สุ่มนักเรียน ๑-๒ คนนำเสนอแผนผังความคิด ครูและนักเรียนตรวจสอบสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้จากแผนผังสิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้าในขั้นที่ ๑ ว่าถูกต้องหรือไม่
- ๓.๔ ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจอีกครั้งการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

สื่อและแหล่งเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

- Power Point เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน หรือโบความรู้
- หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
- บัตรข้อความศาสนาประจำชาติและรูปภาพประเพณี พิธีกรรม และวัฒนธรรมประจำชาติ

ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- แผนผังสิ่งช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน
- ใบงานที่ ๑.๒

แหล่งเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ หรือแหล่งสืบค้นข้อมูลทาง Internet

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงาน ที่ ๑.๒ - การเขียนอธิบายการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน (K) - การวิเคราะห์การดำรงสืบทอดการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน (P) - แผนผังมโนทัศน์ (A)	- ใบงานที่ ๑.๒ (ข้อ ๑ – ๓) - แผนผังมโนทัศน์ (ข้อ ๔) - แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม - แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม	- นักเรียนเขียนอธิบาย ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และอธิบายผังมโนทัศน์ได้ ๑๕ – ๒๐ คะแนน = ดี ๗ – ๑๔ คะแนน = พอใช้ ต่ำกว่า ๗ คะแนน = ปรับปรุง

ชั่วโมงที่ ๓ ความสำคัญของพระพุทธศาสนาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านได้
๒. วิเคราะห์หลักธรรมพระพุทธศาสนาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านได้
๓. ตระหนักและเห็นคุณค่าหลักธรรมพระพุทธศาสนาช่วยสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

กิจกรรมการเรียนรู้ (ใช้รูปแบบการสอนโดยใช้สิ่งที่ช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า)

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสิ่งที่ช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า

๑.๑ สวดมนต์และทำสมาธิ ๕ นาที ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

๑.๒ นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๕ กลุ่มๆละ ๕-๗ คน ครูเปิดเพลง อาเซียนร่วมใจ ให้นักเรียน

ตั้งใจฟังและร้องเพลงไปด้วย แล้วให้นักเรียนทุกคนวิเคราะห์หลักธรรมที่สอดคล้องกับเพลงอาเซียนร่วมใจ

๑.๓ สุ่ม ๑ กลุ่มที่มีความพร้อมวิเคราะห์หลักธรรมที่สอดคล้องกับเพลงอาเซียนร่วมใจ

๑.๔ ครูแสดงภาพแผนผังสิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้าบนกระดานหน้าชั้นเรียน เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาช่วยสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

ขั้นที่ ๒ การเสนอกิจกรรมการเรียนรู้การสอนและสื่อการสอน

๒.๑ ครูให้นักเรียนศึกษาจากกรณีตัวอย่าง นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่อง การสร้างสัมพันธ์ไมตรีตามแนวทางของพระเจ้าอโศกมหาราช และให้วิเคราะห์หลักธรรมที่สอดคล้อง

๒.๒ ให้นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ในใบงานที่ ๑.๓ กรณีตัวอย่าง การเสด็จเยือนต่างประเทศของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- มีผลดีต่อประเทศอย่างไร

- หลักธรรมอะไรที่สอดคล้องกับการเสด็จเยือนต่างประเทศของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร

๒.๓ สุ่มนำเสนอผลงาน ๑ กลุ่ม

๒.๔ นักเรียนร่วมกันสรุปจากการสร้างสัมพันธ์ไมตรีตามแนวทางของพระเจ้าอโศกมหาราช ที่เป็นแผนผังสิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้าที่ครูนำเสนอไว้บนกระดานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้

๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจใบงานและแผนผังความคิด

๓.๒ นักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของใบงานที่ได้รับมอบหมาย

๓.๓ สุ่มนักเรียน ๑-๒ คนนำเสนอแผนผังความคิด ครูและนักเรียนตรวจสอบสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้จากแผนผังสิ่งช่วยจัดมโนคติล่วงหน้าในขั้นนำว่าถูกต้องหรือไม่

๓.๔ ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจอีกครั้ง การสร้างสัมพันธ์ไมตรีตามแนวทางของพระเจ้าอโศกมหาราช

สื่อและแหล่งเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

- แผนผังช่วยจัดมโนคติล่วงหน้า เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาช่วยสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

- ใบความรู้ เรื่อง การสร้างสัมพันธ์ไมตรีตามแนวทางของพระเจ้าอโศกมหาราช

- หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

- เพลงอาเซียนร่วมใจ

- ใบงานที่ ๑.๓

- กรณีตัวอย่างการเสด็จเยือนต่างประเทศของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

แหล่งเรียนรู้

- ห้องสมุด

- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจสอบงาน ที่ ๑.๓ - การเขียนอธิบายความสำคัญ ของพุทธศาสนาของนักเรียน (K) - การวิเคราะห์หลักธรรม พระพุทธศาสนา (P) - แผนผังมโนทัศน์ (A)	- ใบงานที่ ๑.๓ (ข้อ ๑ - ๓) - แผนผังมโนทัศน์ (ข้อ ๔) - แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม - แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม	- นักเรียนเขียนอธิบาย ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และอธิบายผังมโนทัศน์ได้ ๑๕ - ๒๐ คะแนน = ดี ๗ - ๑๔ คะแนน = พอใช้ ต่ำกว่า ๗ คะแนน = ปรับปรุง

ชั่วโมงที่ ๔ ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยได้
- วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยได้
- ตระหนักและเห็นคุณค่าพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย

กิจกรรมการเรียนรู้ (ใช้รูปแบบการสอนโดยใช้สิ่งที่จะช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า)

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสิ่งที่ช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า

- ๑.๑ สวดมนต์และทำสมาธิ ๕ นาที ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด
- ๑.๒ นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๕ กลุ่มๆละ ๕-๗ คน ครูเปิดโฆษณาไทยประกันชีวิต ๒๐๑๔ Unsung Hero ให้นักเรียนตั้งใจดูและฟังแลแล้วให้นักเรียนทุกคนวิเคราะห์หลักธรรมที่สอดคล้องกับคลิปโฆษณาไทยประกันชีวิต ๒๐๑๔ Unsung Hero
- ๑.๓ สุ่ม ๑ กลุ่มที่มีความพร้อมวิเคราะห์หลักธรรมที่สอดคล้องกับโฆษณาไทยประกันชีวิต 2014 Unsung Hero
- ๑.๔ ครูแสดงภาพแผนผังสิ่งช่วยจัดมโนมติล่วงหน้าบนกระดานหน้าชั้นเรียน เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย

ขั้นที่ ๒ การเสนอกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอน

- ๒.๑ ครูนำเสนอ Power Point ให้นักเรียนศึกษา นักเรียนแต่ละกลุ่มมารับใบความรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของ วัฒนธรรมไทย PowerPoint พิธีกรรมทางศาสนาพุทธ ครู ให้นักเรียนศึกษาไปพร้อมกับนำเสนอ Power Point

๒.๒ ตั้งประเด็นวิเคราะห์ลงในใบงาน

- หลักธรรมในพระพุทธศาสนาหล่อหลอมให้คนไทยมีนิสัยอย่างไร
- ในสังคมไทยมีวัฒนธรรมและประเพณีใดบ้างที่มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา
- ให้นักเรียนยกตัวอย่างวัฒนธรรมและประเพณีที่มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนาที่คน

ต่างชาติรู้จักคนไทย

๒.๓ สุ่มนำเสนอผลงาน ๑ กลุ่ม

๒.๔ นักเรียนร่วมกันสรุปจากความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยที่เป็นแผนผังสิ่งที่ช่วยจัดมโนมติล่วงหน้าที่ครูนำเสนอไว้บนกระดานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้

๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจใบงานที่ ๑.๔ และแผนผังความคิด

๓.๒ นักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของใบงานที่ได้รับมอบหมาย

๓.๓ สุ่มนักเรียน ๑-๒ คนนำเสนอแผนผังความคิด ครูและนักเรียนตรวจสอบสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้จากแผนผังสิ่งที่ช่วยจัดมโนมติล่วงหน้าในขั้นนำว่าถูกต้องหรือไม่

๓.๔ ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจอีกครั้ง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย และให้นักเรียนทุกวาดภาพประกอบประเพณีไทยที่มาจากพื้นฐานของพระพุทธศาสนาในห้องอื่น

สื่อและแหล่งเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

- โฆษณาไทยประกันชีวิต ๒๐๑๔ Unsung Hero
- ภาพแผนผังสิ่งที่ช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย
- Power Point พิธีกรรมทางศาสนาพุทธ
- ใบความรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย
- ใบงานที่ ๑.๔

แหล่งเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ /Internet

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจสอบงาน ที่ ๑.๔ - การเขียนอธิบายความสำคัญ ของพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของ วัฒนธรรมของนักเรียน (K) - การวิเคราะห์ความสำคัญของ หลักธรรมพระพุทธศาสนาที่เป็น รากฐานของวัฒนธรรม (P) - แผนผังมโนทัศน์ (A)	- ใบงานที่ ๑.๔ (ข้อ ๑ - ๓) - แผนผังมโนทัศน์ (ข้อ ๔)	- นักเรียนเขียนอธิบาย ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และอธิบายผังมโนทัศน์ได้ ๑๕ - ๒๐ คะแนน = ดี ๗ - ๑๔ คะแนน = พอใช้ ต่ำกว่า ๗ คะแนน = ปรับปรุง

ชั่วโมงที่ ๕ ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นเอกลักษณ์และมรดกของสังคมไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยได้
- วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยได้
- ตระหนักและเห็นคุณค่าพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยได้

กิจกรรมการเรียนรู้ (ใช้รูปแบบการสอนโดยใช้สิ่งที่จะช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า)

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสิ่งที่ช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า

๑.๑ ทำสมาธิทำทางประกอบเพลงดังดอกไม้บาน 5 นาที ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

๑.๒ นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่มๆละ 5-7 คน แจกบัตรข้อความข่าว “พลเมืองดี”

- กลุ่มที่ 1 หนุ่มโคราชสวมบทพลเมืองดี ขวางคนร้ายงัดรถถูกรุมตีเจ็บ
- กลุ่มที่ 2 อดีต ตร.น้ำใจงามเก็บเงินเกือบ 2 แสนส่งคืนเจ้าของ
- กลุ่มที่ 3 แท็กซี่คนดีเก็บเงิน 5 แสน คืนผู้โดยสารชาวเขมร
- กลุ่มที่ 4 สองพี่น้อง เก็บทรัพย์สินเฉียดล้านคืนเจ้าของ
- กลุ่มที่ 5 นักท่องเที่ยวทะเลาะกันชายชั่งน้ำตาไหลรับเงินทำหล่นคืนจากโซเฟอร์แท็กซี่

๑.๓ ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ประเด็นปัญหาดังนี้ไปนี้

- ได้คุณธรรมเรื่องอะไร
- สอดคล้องกับหลักธรรมอะไร
- แสดงความเอกลักษณ์ของคนไทยเรื่องอะไร

๑.๔ ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอกลุ่มละ ๒ นาที สุ่ม ๑-๒ กลุ่ม

๑.๕ ครูแสดงภาพแผนผังสิ่งช่วยจัดมโนมติล่องหน้าบนกระดานหน้าชั้นเรียน เรื่อง ความสำคัญ
ของพระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์และมรดกของสังคมไทย

ขั้นที่ ๒ การเสนอกิจกรรมการเรียนรู้การสอนและสื่อการสอน

๒.๑ ครูนำเสนอ Power Point ให้นักเรียนศึกษา นักเรียนแต่ละกลุ่มมารับใบความรู้อัดสำเนา
PowerPoint เอกลักษณ์และมรดกของชาติด้านศาสนาครูให้นักเรียนศึกษาไปพร้อมกับนำเสนอ Power Point

๒.๒ ตั้งประเด็นวิเคราะห์ลงในใบงาน

- พุทธศาสนิกชนที่ดีมีวิธีการปฏิบัติตนเพื่อรักษาเอกลักษณ์ที่ดีของสังคมไทยอย่างไร
- วิถีไทยคือวิถีพุทธ วิถีพุทธคือวิถีไทย คำกล่าวนี้มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของ
คนไทยอย่างไร

- สยามเมืองยิ้ม เป็นคำกล่าวที่ต่างชาติให้กล่าวถึงคนไทย ให้นักเรียนวิเคราะห์ห่อะไรคือ
เอกลักษณ์ของสยามเมืองยิ้ม

๒.๓ สุ่มนำเสนอผลงาน ๑ กลุ่ม

๒.๔ นักเรียนร่วมกันสรุปจากความสำคัญของพระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์และมรดกของ
สังคมไทย เป็นแผนผังสิ่งช่วยจัดมโนมติล่องหน้าทีครูนำเสนอไว้บนกระดานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้

๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจใบงานและแผนผังความคิด

๓.๒ นักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของใบงานที่ ๑.๕ ที่ได้รับมอบหมาย

๓.๓ สุ่มนักเรียน ๑-๒ คนนำเสนอแผนผังความคิด ครูและนักเรียนตรวจสอบสิ่งที่นักเรียน
เรียนรู้จากแผนผังสิ่งช่วยจัดมโนมติล่องหน้าในชั้นเรียนว่าถูกต้องหรือไม่

๓.๔ ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจอีกครั้งเกี่ยวกับ ความสำคัญของพระพุทธศาสนาเป็น
เอกลักษณ์และมรดกของสังคมไทย

สื่อ และแหล่งเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

- ใบความรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์และมรดกของสังคมไทย
- หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
- เพลงดังดอกไม้บาน
- บัตรข้อความ “พลเมืองดี”
- แผนผังสิ่งช่วยจัดมโนมติล่องหน้า เรื่องความสำคัญของพระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์และ
มรดกของสังคมไทย

- Power Point เอกลักษณ์และมรดกของชาติ

- ใบงานที่ ๑.๕

แหล่งเรียนรู้

- ห้องสมุด

- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจสอบงาน ที่ ๑.๕ - การเขียนอธิบายความสำคัญ ของพุทธศาสนาที่เป็นเอกลักษณ์ และมรดกของสังคมไทย (K) - การวิเคราะห์ความสำคัญของ ศาสนาที่เป็นเอกลักษณ์และมรดก ของสังคมไทย (P) - แผนผังมโนทัศน์ (A)	- ใบงานที่ ๑.๕ (ข้อ ๑ - ๓) - แผนผังมโนทัศน์ (ข้อ ๔)	- นักเรียนเขียนอธิบาย ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และอธิบายผังมโนทัศน์ได้ ๑๕ - ๒๐ คะแนน = ดี ๗ - ๑๔ คะแนน = พอใช้ ต่ำกว่า ๗ คะแนน = ปรับปรุง

ชั่วโมงที่ ๖ ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคมได้
๒. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคมได้
๓. ตระหนักและคุณค่าพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคมได้

กิจกรรมการเรียนรู้ (ใช้รูปแบบการสอนโดยใช้สิ่งที่จะช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า)

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสิ่งที่ช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า

- ๑.๑ สวดมนต์และทำสมาธิ ๕ นาที ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด
- ๑.๒ นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๕ กลุ่มๆละ ๕-๗ คน ครูเปิดคลิปวัดพระบาทน้ำพุชีวิตน่องกุ้ง ๑
ให้นักเรียนตั้งใจดูและฟังแล้วให้นักเรียนทุกคนวิเคราะห์หลักธรรม คุณธรรม และแบบอย่างการทำงานของพระ
อุดมประชากร
- ๑.๓ สุ่ม ๑ กลุ่ม เพื่อนำเสนอการวิเคราะห์หลักธรรม คุณธรรม และแบบอย่างการทำงานของ
พระอุดมประชากร ที่สอดคล้องกับคลิปวัดพระบาทน้ำพุชีวิตน่องกุ้ง ๑
- ๑.๔ ครูแสดงภาพแผนผังสิ่งช่วยจัดมโนมติล่วงหน้า เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการ
พัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม บนกระดานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๒ การเสนอกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอน

- ๒.๑ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนา
ชุมชนและการจัดระเบียบสังคม หลังจากนั้นให้นักเรียนเรียนกรณีศึกษา เจ้าอาวาสร่วมกับชาวบ้านร่วมใจสร้าง
ฝายแฝกเพื่อบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

๒.๒ ตั้งประเด็นวิเคราะห์จากกรณีศึกษาลงในใบงานที่ ๑.๖

- บทบาทและหน้าที่ของพระสงฆ์ในปัจจุบันในการสร้างและพัฒนาชุมชนได้อย่างไร
- พระพุทธศาสนาช่วยแก้ปัญหาสังคมได้อย่างไรบ้าง
- ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคมมีผลดี

ต่อตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างไร

๒.๓ สุ่มนำเสนอผลงาน ๑ กลุ่ม

๒.๔ นักเรียนร่วมกันสรุปจากความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม เป็นแผนผังสิ่งที่ช่วยจัดมโนคติล่วงหน้าที่ครูนำเสนอไว้บนกระดานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้

๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจใบงานและแผนผังความคิด

๓.๒ นักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของใบงานที่ได้รับมอบหมาย

๓.๓ สุ่มนักเรียน ๑-๒ คนนำเสนอแผนผังความคิด ครูและนักเรียนตรวจสอบสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้จากแผนผังสิ่งที่ช่วยจัดมโนคติล่วงหน้าในขั้นนำว่าถูกต้องหรือไม่

๓.๔ ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจอีกครั้ง ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

๓.๕ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

สื่อ และแหล่งเรียนรู้

- คลิปวัดพระบาทน้ำพุ ชีวิตน่องกุ้ง ๑
- แผนผังสิ่งที่ช่วยจัดมโนคติล่วงหน้า เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม
- ใบความรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม
- กรณีศึกษา “เจ้าอาวาสร่วมกับชาวบ้านร่วมใจสร้างฝายแฝกเพื่อบำบัดปัญหาสาธารณประโยชน์ ถวายเป็นพระราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
- ใบงานที่ ๑.๖

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
<p>ตรวจใบงาน ที่ ๑.๖</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเขียนอธิบายความสำคัญ <p>ความสำคัญของพระพุทธศาสนา</p> <p>กับการพัฒนาชุมชนและการจัด</p> <p>ระเบียบสังคมได้ (K)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์ความสำคัญ <p>ความสำคัญของพระพุทธศาสนา</p> <p>กับการพัฒนาชุมชนและการจัด</p> <p>ระเบียบสังคมได้ (P)</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผนผังมโนทัศน์ (A) 	<ul style="list-style-type: none"> - ใบงานที่ ๑.๖ (ข้อ ๑ – ๓) - แผนผังมโนทัศน์ (ข้อ ๔) 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนเขียนอธิบาย <p>ความสำคัญของพระพุทธศาสนา</p> <p>และอธิบายผังมโนทัศน์ได้</p> <p>๑๕ – ๒๐ คะแนน = ดี</p> <p>๗ – ๑๔ คะแนน = พอใช้</p> <p>ต่ำกว่า ๗ คะแนน = ปรับปรุง</p>

แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑
เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. พระเจ้าอโศกมหาราชเป็นองค์อุปถัมภ์ ส่งสมณทูตเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นผลให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองในดินแดนสุวรรณภูมิ จากข้อความนี้มีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ใดมากที่สุด
  - ก. หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ๓ เดือน
  - ข. หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ๓ เดือน
  - ค. ก่อนการทำสังคายนาครั้งที่ ๓
  - ง. หลังการทำสังคายนาครั้งที่ ๔
๒. หลักฐานที่แสดงว่าพระพุทธศาสนาเคยรุ่งเรืองในประเทศเพื่อนบ้าน ข้อใดมีความสัมพันธ์มากที่สุด
  - ก. กลองมโหระทึก - ประเทศเวียดนาม
  - ข. บุโรพุทโธ - ประเทศอินโดนีเซีย
  - ค. พระแก้วมรกต - ประเทศไทย
  - ค. ทู่งไหหิน - ประเทศลาว
๓. ได้มีการประกาศห้ามพระสงฆ์เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง และมีได้ถือว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ จึงไม่สนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา แต่ยังคงให้เสรีภาพในการนับถือศาสนาตามความเชื่อเดิม จากเหตุการณ์นี้มีความสัมพันธ์กับข้อใดมากที่สุด
  - ก. เวียดนาม
  - ข. กัมพูชา
  - ค. เมียนมาร์
  - ง. ลาว
๔. เพราะเหตุใดการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนใหญ่จะมีความคล้ายคลึงกัน
  - ก. มีพื้นที่เล็กจึงไปมาหาสู่กันได้โดยง่าย
  - ข. ประชาชนสืบเชื้อสายมาจากเผ่าพันธุ์เดียวกัน
  - ค. รับการถ่ายทอดพระพุทธศาสนาจากอินเดียเหมือนกัน
  - ง. มีความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนกันทางพระพุทธศาสนาอยู่เสมอ
๕. เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนาซึ่งเจริญรุ่งเรืองอยู่บนแหลมมลายูจึงเสื่อมลงไป
  - ก. ราษฎรมักนิยมนับถือศาสนาตามอย่างผู้นำ
  - ข. ความเสื่อมของพระพุทธศาสนาในอินเดีย
  - ค. การตกเป็นเมืองขึ้นของชาติตะวันตก
  - ง. ความขัดแย้งแยกดินแดน

๖. เพราะการอุปถัมภ์บำรุงของพระมหากษัตริย์ จึงทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองในประเทศเพื่อนบ้าน จากข้อความดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับข้อใดมากที่สุด
- พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เป็นสัจธรรม
  - หลักการของพระพุทธศาสนาสามารถนำไปปฏิบัติได้ทุกยุคทุกสมัย
  - พระมหากษัตริย์ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนาตามความเชื่อของประชาชน
  - พระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน หากนับถือศาสนาใดส่งผลให้ประชาชนนับถือด้วย
๗. กลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เป็นกลุ่มประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา คือประเทศอะไร
- อินโดนีเซีย
  - เวียดนาม
  - สิงคโปร์
  - มาเลเซีย
๘. การปะทะกันระหว่างทหารตำรวจกับชาวพุทธ จนกระทั่งลุกลามไปถึงขั้นต่อสู้เพื่อโค่นล้มอำนาจของรัฐบาล เวียดนาม ที่มีประธานาธิบดีนับถือคริสต์ศาสนาและกีดกันพระพุทธศาสนามาโดยตลอด จากเหตุการณ์นี้ ควรนำหลักการใดมาแก้ปัญหาเหมาะสมที่สุด
- พรหมวิหาร ๔
  - ฆราวาสธรรม ๕
  - สาราณียธรรม ๖
  - มัชฌิมาปฏิปทา
๙. พระเจ้าอโศกมหาราชทรงประยุกต์หลักการมาใช้ในการปกครองประเทศหลายประการด้วยกันยกเว้นข้อใด
- ให้สิทธิเสรีภาพในการเผยแพร่ศาสนา
  - สั่งให้ประชาชนทุกคนนับถือพระพุทธศาสนา
  - ยินดีรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของมิตรประเทศ
  - ให้ความเอื้อเฟื้อแก่ลัทธิศาสนาอื่นที่เผยแพร่เข้ามาในประเทศ
๑๐. กลุ่มอาเซียนมีนโยบายร่วมกันปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติด จากข้อความนี้จัดได้ว่าปฏิบัติ สอดคล้องกับหลักการในข้อใด
- ทิวฏฐิสามัญญตา
  - เมตตาวจีกรรม
  - สีลสามัญญตา
  - สาธารณโภคิ
๑๑. อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทยด้านวัฒนธรรมภาษาของไทย จากข้อความข้อใดมีความสัมพันธ์ กับข้อใดมากที่สุด
- คนไทยนิยมเรียนภาษาบาลี
  - ประเทศไทยส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนา
  - ชื่อบุคคลและสถานที่มีรากฐานมาจากภาษาบาลี
  - พระสงฆ์ใช้ภาษาบาลีเป็นสื่อกลางการสื่อความหมาย
๑๒. พระพุทธศาสนามีความสำคัญของวงจรชีวิตของบุคคล ข้อใดมีความสัมพันธ์กับข้อความนี้มากที่สุด
- ถือศีล ๕ ศีล ๘ วันธรรมสวนะ
  - ลดละเลิกอบายมุข วันเข้าพรรษา
  - เมาไม่ขับ ปลอดภัยไว้ก่อน วันสงกรานต์
  - โกนผมไฟ บวช แต่งงาน พิธีศพ

๑๓. คนไทยดำเนินชีวิตบนพื้นฐานหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ความคิด ความเชื่อ การตัดสินใจ ล้วนได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา จากข้อความดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับข้อใดมากที่สุด
- ผู้ใดขาดเมตตา ผู้นั้นก็จะได้ไม่ได้รับเมตตาจิตเช่นกัน
  - การไม่ทำร้าย เว้นจากความโกรธ
  - รักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง
  - เวรระงับด้วยการไม่จองเวร
๑๔. คนไทยมีน้ำใจเมตตาอย่างเป็นสากล หมายความว่าอย่างไร
- มีความกตัญญูรู้คุณผู้อื่น
  - แสดงออกแก่คนทั่วไปเสมอเหมือนกัน
  - ประพฤติดีมีน้ตามหลักพระพุทธศาสนา
  - มองปัญหาและเข้าใจปัญหาสังคมตามความเป็นจริง
๑๕. ข้อความที่กล่าวว่า “ประเพณีไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ” สอดคล้องหลักธรรมใด
- ฉันทะ วิริยะ
  - ทาน ปิยวาจา
  - เมตตา กรุณา
  - มุทิตา อุเบกขา
๑๖. ข้อที่กล่าวว่า “สยามเมืองยิ้ม” เป็นผลสืบเนื่องมาจากการหล่อหลอมจากพระพุทธศาสนา จากข้อความดังกล่าวสอดคล้องหลักธรรมใด
- ทาน อุเบกขา
  - เมตตา กรุณา
  - สัจจะ เมตตา
  - ปิยวาจา มุทิตา
๑๗. ข้อใดแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาได้อย่างชัดเจน
- พระสงฆ์เป็นผู้แนะนำสั่งสอนให้ทำความดี
  - ประเพณีไทยมาจากพระพุทธศาสนา
  - คนไทยชอบพูดว่า “ไม่เป็นไร”
  - วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน
๑๘. ข้อใดแสดงถึงคุณลักษณะคำสอนของพระพุทธศาสนา
- มีหลักคำสอนเพื่อสันติภาพ
  - พุทธศาสนิกชนมีความเป็นเอกภาพ
  - หลักคำสอนคล้ายคลึงกันกับศาสนาอื่น
  - มีพระสงฆ์เป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา
๑๙. พระพุทธศาสนาไม่ปฏิเสธวิธีการจัดระเบียบสังคมด้วยการออกกฎหมายแต่พระพุทธศาสนาเห็นว่าการจัดระเบียบสังคมด้วยการให้การอบรมโดยการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นในจิตใจสมาชิกในสังคม คือใช้หลักธรรมคุ้มครองโลก จากข้อความนี้สอดคล้องกับหลักธรรมใด
- เบญจศีล เบญจธรรม
  - อิทธิบาท ๔ สังวัตถุ ๔
  - หิริ – โอตตปปะ
  - สาราณียธรรม ๖
๒๐. ท่านพุทธทาสภิกขุเป็นผู้นำชาวบ้านสร้างสวนโมกขพลาราม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นบทบาทของพระสงฆ์มีส่วนในการส่งเสริม สร้างสรรค์และพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า เกิดความสงบสุขในชุมชน จากข้อความนี้มีความสอดคล้องหลักธรรมใด
- หิริ – โอตตปปะ เบญจศีล เบญจธรรม
  - อปรีหานิยธรรม ๗ อารยวัฒิ ๕
  - สังวัตถุ ๔ สาราณียธรรม ๖
  - พรหมวิหาร ๔ พละ ๕

แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑
เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

ข้อ	ก	ข	ค	ง		ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				×		๑๑			×	
๒		×				๑๒				×
๓			×			๑๓				×
๔			×			๑๔		×		
๕	×					๑๕		×		
๖				×		๑๖			×	
๗		×				๑๗				×
๘			×			๑๘	×			
๙		×				๑๙				×
๑๐	×					๒๐		×		

๙. บันทึกผลหลังสอนชั่วโมงที่.....

ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑๐. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นต่อไปนี้

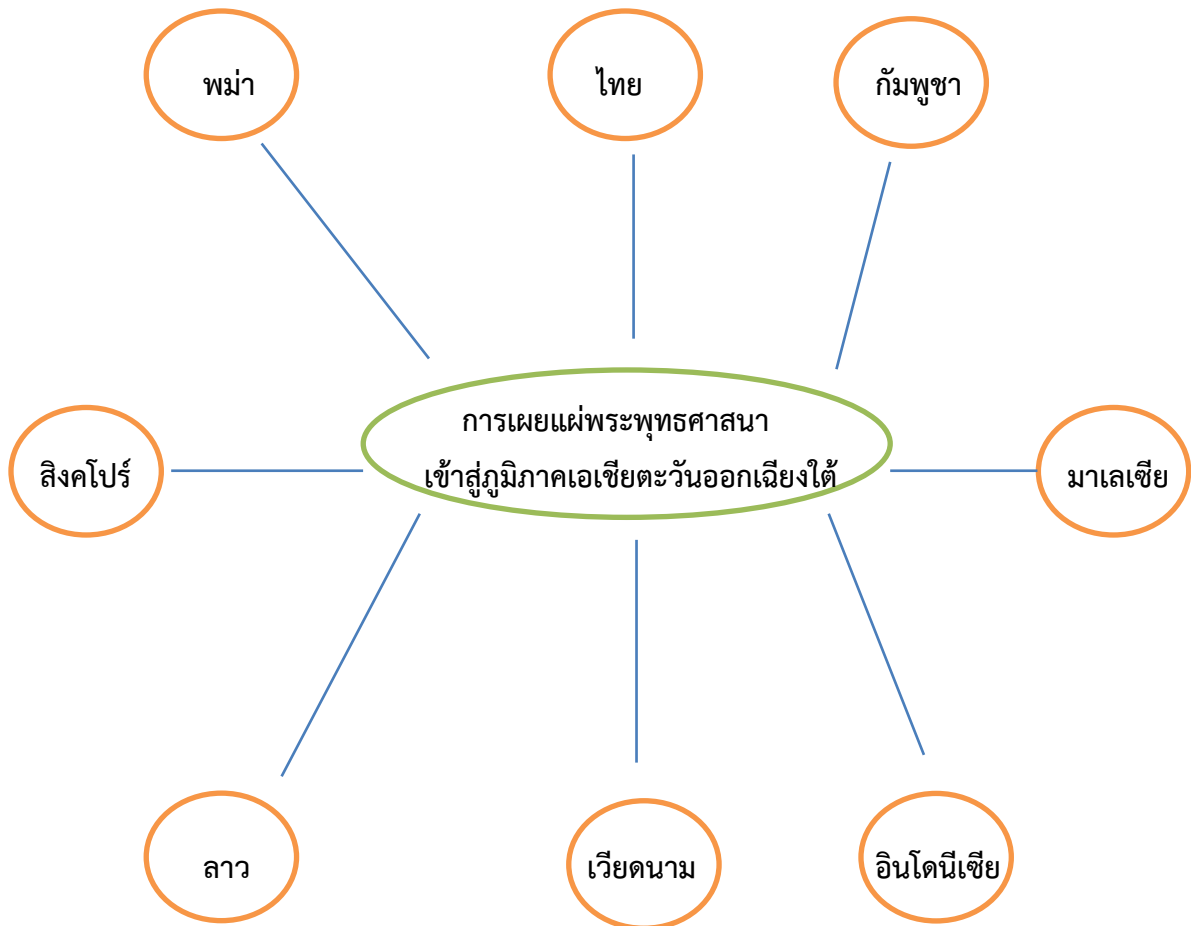
๑. พระพุทธศาสนาที่ยังดำรงอยู่ในประเทศใดบ้างและสูญสิ้นลงในประเทศใดบ้างพร้อมให้เหตุผลประกอบคำตอบด้วย (๕ คะแนน)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒. เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนายังคงดำรงอยู่ในประเทศไทย พม่า ลาว กัมพูชาอย่างมั่นคง ให้เหตุผลประกอบคำตอบด้วย (๕ คะแนน)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนสรุปการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
(๑๐ คะแนน)

ใบความรู้ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน

หลังจากที่พระพุทธเจ้าได้เสด็จดับขันธ์ปรินิพพานแล้ว การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศอินเดียก็เริ่มลดน้อยลง จึงได้มีการส่งคายนาคือเป็นระเบียบหมวดหมู่ถึง ๓ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ๓ เดือน

ครั้งที่ ๒ หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ๑๐๐ ปี

ครั้งที่ ๓ ในสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราช ประมาณปลายพุทธศตวรรษที่ ๓

ภายหลังส่งคายนาคครั้งที่ ๓ ประมาณ พ.ศ. ๓๐๓ พระเจ้าอโศกมหาราชได้ทรงขอให้พระโมคคัลลีบุตรติสสเถระเป็นประธานสงฆ์ จากนั้นได้เลือกสรรพระสงฆ์ที่แตกฉานในพระไตรปิฎกและเชี่ยวชาญในการเทศนาเพื่อส่งไปประกาศพระศาสนาในประเทศต่างๆ สมณทูตที่ส่งไปเผยแผ่พระศาสนามี ๙ สาย ดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีพระโสณเถระและพระอุตตรเถระ โดยอาศัยเรือสินค้าของพ่อค้าอินเดียที่เดินทางค้าขายในดินแดนสุวรรณภูมิ ปัจจุบันพบเจดีย์ สลูป พระพุทธรูป และธรรมจักรศิลา ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญ

ประเทศเพื่อนบ้านที่นับถือพระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑. ประเทศที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ได้แก่ พม่า ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

๒. กลุ่มประเทศที่มีประชากรบางส่วนนับถือพระพุทธศาสนา ได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

พระพุทธศาสนาในประเทศพม่า

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาเข้าสู่พม่าเป็นนิกายเถรวาทเข้ามาพม่าตอนใต้ทางเมืองสะเทิมเป็นเมืองหลวงของพวกมอญ จึงแผ่ขยายเข้าภาคกลางและภาคเหนือซึ่งเดิมพม่าเหนือนับถือพุทธศาสนา นิกายมหายานแบบตันตระ เมืองพุกามเป็นเมืองหลวง

พระเจ้าอโนรรุชมหาราชขึ้นครองราชย์ พระองค์ทรงรวบรวมดินแดนของพม่าให้เป็นหนึ่งเดียวกัน และทรงสถาปนาเมืองพุกามเป็นราชธานีตอนแรกพระองค์นับถือพุทธศาสนาแบบตันตระต่อมาได้นับถือพระพุทธศาสนาแบบเถรวาท เพราะทรงเลื่อมใสในพระภิกษุของเมืองสะเทิม พระอรหันหรือพระธรรมทรรคี่ต่อมาได้ส่งพระราชสาส์นไปขอพระไตรปิฎกจากเมืองสะเทิม แต่กษัตริย์มอญไม่ยอมจึงเกิดการสู้รบกัน พระองค์ทรงรบชนะ จึงได้นำพระไตรปิฎกและพระสงฆ์มายังเมืองพุกามพระราชกรณียกิจสำคัญทางศาสนาของพระเจ้าอโนรรุชมหาราชคือ

- ส่งทูตไปติดต่อที่ลังกา ทรงนำพระไตรปิฎกฉบับสมบูรณ์จากลังกามาชำระใหม่ที่เมืองสะเทิม

- ทรงอุปถัมภ์ศิลปกรรมต่างๆทางพระพุทธศาสนา และทำให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ

พม่า

สมัยพระเจ้าเจดีย์ ได้เริ่มฟื้นฟูพระพุทธศาสนาใหม่ ได้ส่งพระสงฆ์และฆราวาสเดินทางไปลังกาแล้วบวชใหม่ และนำพระพุทธศาสนากลับมาพม่าอีก พระพุทธศาสนาของพม่าก็มีความเจริญและเสื่อมลงไป

พระเจ้ามินดง ทรงส่งคายนาคพระไตรปิฎกฉบับที่ ๕ พระองค์โปรดให้จารึกไว้บนแผ่นหินอ่อนจำนวน ๗๒๙ แผ่น ณ เมืองมันทลีย์

ปี พ.ศ. ๒๔๒๙ พม่าตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ การนับถือพระพุทธศาสนาตกลง

ปี พ.ศ. ๒๔๙๓ ได้ทำสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๖ อารธนาพระมาจากอินเดีย ลังกา เนปาล ไทย กัมพูชา ลาวและปากีสถาน ไปทำการสังคายนา ๕๐๐ รูป

ปี พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐบาลออกกฎหมายรับรองให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ

ปี พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐบาลนายพลเนวิน เปลี่ยนการปกครองจากปกครองจากประชาธิปไตยเป็นสังคมนิยม ประกาศห้ามพระสงฆ์เข้ามายุ่งกับการเมือง และมีได้นับถือว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติอีกต่อไป จึงไม่สนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา แต่ยังคงให้เสรีภาพในการนับถือศาสนาตามความเชื่อเดิม

พระพุทธศาสนาในประเทศไทย

เดิมชาวกัมพูชานับถือศาสนาพราหมณ์และมานับถือพระพุทธศาสนาที่หลัง พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้าสู่กัมพูชา ในสมัยอาณาจักรพุนันรุ่งเรือง โดยได้รับนิกายมหายานมานับถือ เพราะในสมัยนั้นได้มีการติดต่อค้าขายกับจีนและอินเดีย จึงได้รับอิทธิพลนิกายมหายานด้วย หลังจากอาณาจักรพุนันสิ้นสุด อาณาจักรเจนละได้เข้ามามีอำนาจแต่แล้วยังมีการนับถือศาสนาฮินดูอยู่

พระพุทธศาสนาได้เข้ามาสู่อาณาจักรกัมพูชาในสมัยพระเจ้าชัยวรมันเป็นครั้งแรก แต่ยังไม่ได้รับการนับถือเต็มที่ เพราะยังมีการนับถือศาสนาพราหมณ์อยู่ พระพุทธศาสนากับศาสนาพราหมณ์ได้รับการนับถือคู่กันมา มีความเจริญและความเสื่อมลงไม่คงที่ขึ้นอยู่กับกษัตริย์สมัยนั้นนับถือศาสนาใดศาสนานั้นรุ่งเรือง พระพุทธศาสนาได้รับความเจริญรุ่งเรืองอีกครั้งในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๕ โดยมีการส่งเสริมการปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนา

พระเจ้าสุริยวรมันที่ ๑ ทรงนับถือพระพุทธศาสนาแบบมหายานที่ได้รับอิทธิพลจากนครศรีธรรมราชอย่างเคร่งครัด

พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ พระพุทธศาสนาแบบมหายานได้เจริญเต็มที่ ให้สร้างวัดมหายาน ทรงตั้งลัทธิพุทธราชแทนลัทธิเทวราช ให้สร้างนครธมเป็นราชธานี ให้สร้างวิหาร ปราสาทบายน ให้สร้างพระพุทธรูปพระชัยพุทธมหานาล ประดิษฐานไว้ตามเมืองต่างๆ ทรงนิมนต์เข้าไปบิณฑบาตในพระราชวัง วันละ ๔๐๐ องค์

เมื่อสิ้นยุคพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ แล้ว พระพุทธศาสนานิกายมหายานได้เสื่อมลงและพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทได้เข้ามาแทน

พ.ศ. ๒๓๘๔ ในสมัยพระเจ้าหริรัถย์รามาริบัติ ได้นำนิกายธรรมยุติจากเมืองไทยไปประดิษฐาน ได้จัดตั้ง โรงเรียนสอนปริยัติธรรมชั้นสูงในกรุงพนมเปญ ศาลาชั้นสูง

พ.ศ. ๒๔๑๐ กัมพูชาตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส พระพุทธศาสนาเสื่อมลง

พ.ศ. ๒๔๙๗ กัมพูชาได้รับเอกราชในสมัยพระเจ้านโรดมสีหนุ พระพุทธศาสนาได้เริ่มต้นขึ้นอีกและประกาศเป็นศาสนาประจำชาติ

หลังจากนั้นกัมพูชาได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ พระพุทธศาสนาจึงได้ถึงภาวะวิกฤตอีกครั้งด้วยเหตุการณ์บ้านเมืองไม่สงบสุข พระพุทธศาสนาในประเทศไทยจึงไม่ได้รับการเอาใจใส่อย่างเต็มที่

พระพุทธศาสนาในประเทศลาว

จากการสันนิษฐานพระพุทธศาสนานิกายมหายานเข้าสู่ประเทศลาวครั้งแรกที่นับถือนิกายตันตระ (การนับถือผีสาม นางไม้ ได้รับอิทธิพลมาจากจีน) เมื่อพระเจ้าฟ้างุ้มขึ้นครองราชย์ เป็นกษัตริย์องค์แรกที่นำพระพุทธศาสนามานับถือโดยได้รับราชการอยู่ในสำนักของพระเจ้าอินทปัตย์ของขอม แล้วได้อภิเษกสมรสกับนางแก้วยอดฟ้า ซึ่งนับถือนิกายเถรวาท เมื่อพระนางเห็นชาวเมืองบูชาผีสามนางไม้ จึงให้พระเจ้าฟ้างุ้มไปทูลขอพระสงฆ์ผู้แตกฉานในพระธรรมและพระไตรปิฎกจากกัมพูชามาเผยแผ่

พระเจ้ากัมพูชา ได้ทรงส่งพระมหาปามสิตเถระและพระมหาเทพลังกา กับพระสงฆ์อีก ๒๐ รูป และนักปราชญ์ผู้เรียนจบพระไตรปิฎก ๓ คนและพระราชทานพระพุทธรูป พระบางและพระศรีมหาโพธิ์และช่างหล่อพระพุทธรูปมาถวายเจ้าฟ้างุ้ม แต่นั้นมาพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทได้เจริญอยู่ในลาวและเป็นศาสนาประจำชาติในที่สุด

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช เป็นกษัตริย์องค์ที่ ๒ ของลาว ในสมัยพระองค์พระพุทธศาสนารุ่งเรืองที่สุด และพระองค์ได้โปรดให้สร้างศาสนสถานมากมาย เช่น พระธาตุหลวง พระธาตุฟ้างวน พระธาตุศรีสองรัก พระธาตุศรีโคตรบูร พระธาตุอั้งรังและวัดศรีเมือง และทรงปฏิสังขรณ์พระธาตุพนมและได้สร้างพระพุทธรูปอีกหลายองค์ กล่าวได้ว่าศาสนสถานี่ลาวสร้างขึ้นในสมัยพระองค์ทั้งสิ้น หลังจากสมัยที่รัชสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช พระพุทธศาสนาเป็นปกติ

ปี พ.ศ. ๒๔๓๖ ลาวตกอยู่ในการปกครองของฝรั่งเศส พระพุทธศาสนาก็เสื่อมโทรมลงบ้าง

ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ลาวได้รับเอกราช พระพุทธศาสนาจึงได้รับการฟื้นฟูอีกครั้ง ประเทศไทยและลาวมีความสัมพันธ์กัน ประเพณีวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนามีความเหมือนกัน

พระพุทธศาสนาในประเทศเวียดนาม

สมัยแรกๆประชาชนนับถือศาสนาพราหมณ์ทั้งนิกายไศวะและไวษณพและนับถือพุทธศาสนานิกายมหายาน ทั้งนี้เพราะได้รับอิทธิพลจากอินเดียและเป็นเมืองขึ้นของจีน

ในช่วงแรกๆ พระพุทธศาสนายังไม่เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายมากนัก เพราะขณะนั้นอิทธิพลของลัทธิเต๋าและลัทธิขงจื้อมีอยู่มากในช่วงที่เป็นเมืองขึ้นของจีนพระพุทธศาสนาในเวียดนามเป็นแบบมหายานเช่นเดียวกับจีน (จีนนับถือศาสนาใด ศาสนานั้นก็เผยแผ่เข้ามาในเวียดนามด้วย)

ในกลางพุทธศตวรรษที่ ๑๕ เวียดนามเป็นเอกราชจากจีนแต่ก็เกิดความจลาจลวุ่นวาย และเมื่อสิ้นสมัยพระเจ้าโจกเวียน การนับถือพระพุทธศาสนามีน้อยมาก

เมื่อพระเจ้าดินห์โจดิงห์ขึ้นครองราชย์ทรงรวบรวมแผ่นดินเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสำเร็จพระพุทธศาสนานิกายมหายานได้รับการฟื้นฟูอย่างแพร่หลายและเจริญรุ่งเรืองอีกครั้ง ได้มีการส่งสมณทูตไปขอคัมภีร์พระพุทธศาสนาจากประเทศจีนทำให้นับถือนิกายมหายานกันแพร่หลายขึ้น

ตลอดสมัยราชวงศ์ดิงห์ ราชวงศ์เล ราชวงศ์ลี นิกายมหายานเจริญเต็มที่เพราะได้รับอิทธิพลจากพระสงฆ์ที่ทรงมีความรอบรู้วิชาการต่างๆ เช่น กฎหมาย วรรณคดี รัฐศาสตร์ จริยศาสตร์ ประชาชนจึงมีความศรัทธาในพระสงฆ์สูง

ในสมัยราชวงศ์ตรัน เวียดนามตกเป็นเมืองขึ้นของจีน ได้นำลัทธิขงจื้อและลัทธิเต๋า ทำให้พระพุทธรูปศาสนาเถรวาทเสื่อมลง มีการขัดขวางการเผยแพร่ศาสนาเถรวาท สั่งให้รื้อทำลายวัดวิหารและยึดคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

ราชวงศ์เล พระพุทธศาสนาเริ่มมีบทบาทมากขึ้น เพราะภิกษุไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองและพระมหากษัตริย์ไม่ได้เอาใจใส่ฟื้นฟูพระพุทธศาสนา ทำให้ประชาชนหมดศรัทธาไป ช่วงราชวงศ์ตรัน เวียดนามมีการแย่งชิงอำนาจกันและได้นำพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือ มีการใช้เวทมนต์คาถาและอภินิหารแข่งขันกัน

ภายหลังได้รับเอาพระพุทธศาสนานิกายหินยานจากกัมพูชาจึงปรากฏว่าในเวียดนามมีพระพุทธศาสนาทั้งนิกายเถรวาทและหินยาน

ปี พ.ศ.๒๔๒๖ เวียดนามตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส ถูกบังคับให้นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก

ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาพระพุทธศาสนาเสื่อมไปจากเวียดนามเพราะความวุ่นวายจากการเมือง และภาวะสงครามซึ่งเกิดขึ้นตลอดเวลา

พระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซีย

พระพุทธศาสนาได้เผยแพร่เข้ามาสู่อินโดนีเซีย ในคราวที่พระเจ้าอโศกราชส่งพระสาวกไปประกาศพระพุทธศาสนาในแถบสุวรรณภูมิ ช่วงแรกนิกายเถรวาท

พระพุทธศาสนาปรากฏชัดเจน เพราะอาณาจักรศรีวิชัยตั้งแต่ทางภาคใต้ของไทยรวมถึงประเทศทั้งประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย อาณาจักรนี้นับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท หลักฐานที่พบ เช่น พระโพธิสัตว์ กษัตริย์ในราชวงศ์ไศเลนทรซึ่งนับถือพระพุทธศาสนานิกายนี้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพุทธวิหารบุโรพุทโธหรือโบโรดัวร์ขึ้นที่ราบเกิดในภาคกลางของเกาะชวาห่างจากกรุงจาการ์ตาในปัจจุบันไปทางทิศเหนือประมาณ ๔๐ กิโลเมตร นอกจากนี้ยังให้สร้างวิหารเมณฑูซึ่งห่างจากพุทธวิหารบุโรพุทโธไปทางทิศตะวันออก ๓ กิโลเมตร เมื่ออาณาจักรศรีวิชัยเสื่อม ศาสนาฮินดูก็เข้ามาเจริญรุ่งเรืองแทนแต่ต่อมาไม่นานก็เสื่อมลง

ต่อจากนั้นกษัตริย์องค์หนึ่งของอาณาจักรมัชปาหิตทรงพระนามว่า ระเด่นปาตา ครอบครองอาณาจักรทรงมีความศรัทธาในศาสนาอิสลามมาก ทรงประกาศห้ามศาสนาอื่นมาเผยแพร่และประกาศให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ

แต่ว่ายังมีประชาชนนับถือพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทหรือหินยานอยู่ โดยมีพระภิกษุหนุ่มรูปหนึ่งเลื่อมใส นำพระพุทธศาสนาได้ไปอุปสมบทในพม่า พุทธบริษัท แล้วกลับมาฟื้นฟูศาสนาในชวา เกาะสุมาตรา เซลีเบส เกาะบาหลี แบบเถรวาท ทั้งได้นิมนต์พระไทย กัมพูชา พม่าและลังกา ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาและได้ประกอบพิธีกรรมวันวิสาขบูชาร่วมกันที่พุทธวิหารบุโรพุทโธอีกด้วย

พระพุทธศาสนาในประเทศสิงคโปร์

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศสิงคโปร์ เช่นเดียวกับมาเลเซียประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่เดินทางมาค้าขายและตั้งรากฐานอยู่ แล้วได้นับถือนิกายมหายานด้วย มีวัดมหายานอยู่หลายแห่งรวมอยู่ทั้งสมาคมทางศาสนา ทำหน้าที่เผยแผ่ศาสนา ตั้งโรงเรียนสอนพระพุทธศาสนาชื่อ มหาโพธิ์ และรับผิดชอบเลี้ยงเด็กกำพร้าด้วย ในปัจจุบันยังมีคนนับถือนิกายเถรวาทอยู่บ้าง ซึ่งวัดสำคัญ ๒ วัด คือ วัดอนันตเมตตาราม สร้างเมื่อปีพ.ศ. ๒๔๗๙ และวัดป่าเลไลยก์ สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖

ในปัจจุบันมีผู้คนเข้าไปอาศัยอยู่ในประเทศสิงคโปร์มาก จึงมีผู้นับถือศาสนาคริสต์ อิสลามและพุทธศาสนารวมกัน

พระพุทธศาสนาในประเทศมาเลเซีย

ช่วงแรกๆนับถือแบบเถรวาท หลังจากได้เกิดอาณาจักรศรีวิชัย จึงได้รับนิกายมหายานมาเผยแผ่ พ.ศ. ๑๘๓๗ พ่อขุนรามคำแหงได้แผ่อำนาจมาทางตอนใต้ของไทย จึงได้นำพุทธศาสนาแบบไทยมาเผยแผ่ด้วย แต่ที่ไม่ได้รับการสนใจมากนัก เพราะประชาชนนับถือพุทธศาสนานิกายมหายานอยู่ พระพุทธศาสนาเสื่อมลงในประเทศมาเลเซีย เพราะกษัตริย์ศรัทธาหันไปนับถือศาสนาอิสลาม จนกลายเป็นศาสนาประจำชาติ ในช่วงหลังพระสงฆ์จากไทย ศรีลังกา พม่า เดินทางไปทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทจึงทำให้พระพุทธศาสนาได้รับการฟื้นฟูอยู่บ้าง ส่วนมากเป็นชาวจีน ลังกา พม่า ไทย มีวัดอยู่บางแห่ง เช่น ที่เมืองกัวลาลัมเปอร์และเมืองปีนัง

ด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยกับมาเลเซียได้สร้าง วัดเชตวัน วัดไทยที่ปีนังคือวัดไชยมงคลาราม ในวัดมีปูชนียสถานที่สำคัญ คือ พระพุทธไสยาสน์และวิหารพระพุทธเจดีย์

ใบงานที่ ๑.๒

เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นต่อไปนี้

๑. อิทธิพลอะไรที่มีต่อการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ลักษณะเด่นเอกลักษณ์การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๓ ให้นักเรียนสรุปการนับพระพุทธรูปศาสนา ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (๑๐ คะแนน)

ใบความรู้ เรื่อง การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นในประเทศอินเดียและเจริญรุ่งเรืองมาเป็นเวลา ๑,๕๐๐ ปี จนถึงพุทธศตวรรษที่ ๑๘ (พ.ศ. ๑๗๔๓) พระพุทธศาสนาก็สูญไปจากดินแดนส่วนใหญ่ของประเทศอินเดียอันเป็นแหล่งกำเนิดยังเหลืออยู่บ้างก็เฉพาะในแคว้นลาดัก ทิมาจัลประเทศ อัสมัม เบงกอล และโอริสสา เท่านั้น

แต่จากการที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงส่งคณะพระธรรมทูตออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา ส่งผลให้พระพุทธศาสนาไปรุ่งเรืองอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และบริเวณใกล้เคียง ดังต่อไปนี้

การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศพม่า

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ประมาณร้อยละ ๙๐ พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานของศาสนาในพม่า รัฐบาลพม่าได้จัดให้มีการสังคายนาพระไตรปิฎกขึ้นเพื่อฟื้นฟูให้พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ยังส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ ด้วยการถวายอาหารและค่าอาหาร แต่พระภิกษุสงฆ์ สามเณรที่สอบได้ตามลำดับขั้น สนับสนุนการปฏิบัติธรรมรวมทั้งการสร้างงานศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เช่น วิหาร เจดีย์ หรือ ปูชนียสถานอื่นๆ ในด้านการดำเนินชีวิตของชาวพม่าก็มีการนำหลักธรรมคำสั่งสอนประยุกต์ใช้ด้วย เช่น การประกอบอาชีพสุจริต ไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น เป็นต้น จัดเป็นการนำพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนามนุษย์ด้วย

การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศลาว

ปัจจุบันบ้านเมืองอยู่ในภาวะสงบ พระพุทธศาสนาได้รับการอุปถัมภ์จากรัฐบาล มีการก่อตั้งสถาบันการศึกษาของสงฆ์เป็นวิทยาลัยสงฆ์ เช่น วิทยาลัยสงฆ์ประจำกรุงเวียงจันทน์ เป็นต้น ปัจจุบันชาวลาวใช้หลักธรรมในการประกอบอาชีพ เช่น ความขยัน ประหยัด อุดม เป็นต้น กล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมประเพณี ความคิด ความเชื่อของชาวลาว พิธีกรรมและวันสำคัญต่างๆ ศิลปกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนาล้วนมีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ นอกจากนี้พระพุทธศาสนายังมีบทบาทในการสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน เป็นที่พึ่งของชุมชน วัดจึงเป็นศูนย์กลางของการพบปะของชาวบ้านและทางราชการ

การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศกัมพูชา

ปัจจุบันสถานการณ์พระพุทธศาสนาในกัมพูชาเริ่มมีแนวโน้มดีขึ้น ชาวกัมพูชามีความพยายามที่จะฟื้นฟูพระพุทธศาสนาขึ้นพร้อมกับการบูรณะฟื้นฟูประเทศ ปัจจุบันมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาพระสิหนุราช ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแก่พระภิกษุสงฆ์ ชาวกัมพูชา ในด้านความเป็นอยู่ของชาวกัมพูชาที่ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้น ขัดสนเพราะความยากจน ขาดการดูแลเอาใจใส่จากรัฐ แต่ในใจของชาวกัมพูชามีพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ เพราะพระพุทธศาสนาได้แทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิตของชาวกัมพูชา มีอิทธิพลต่อแนวคิด วิถีชีวิต วัฒนธรรมต่างๆ เป็นที่พึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชนทางด้านศิลปวัฒนธรรม และได้มีการสร้างสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่าเป็นจำนวนมาก

การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศเวียดนาม

เนื่องจากสงครามเวียดนามที่ยาวนานทำให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเวียดนามหยุดชะงัก หลังจากได้รับสันติภาพแล้วก็มี การฟื้นฟูพระพุทธศาสนาขึ้นอีกครั้ง มีการตั้งมหาวิทยาลัยวันฮันห์ซึ่งได้รับรองจากรัฐบาล ปัจจุบันการฟื้นฟูพระพุทธศาสนายังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก คนรุ่นใหม่ไม่นับถือศาสนาคริสต์มากขึ้น

การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศมาเลเซีย

ประชาชนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม แต่มีประชาชนจำนวนหนึ่งซึ่งส่วนมากเป็นชาวจีนยังนับถือพระพุทธศาสนาอยู่ ปัจจุบันมีองค์กรทางพระพุทธศาสนามากมาย เช่น สมาคมผู้สอนพระพุทธศาสนา ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ สมาคมนี้ได้จัดพิมพ์หนังสือพระธรรมเทศนาเป็นภาษาอังกฤษออกเผยแพร่และยังจัดทำหลักสูตรอบรมพระสงฆ์ให้เป็นผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ยุวพุทธิกสมาคมแห่งมาเลเซียซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ สมาคมแห่งนี้มีเครือข่ายทั่วประเทศมาเลเซีย จำนวนกว่า ๗๐ แห่ง จุดมุ่งหมายของสมาคมคือให้เยาวชนมีโอกาสพบปะสังสรรค์จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาและสังคมร่วมกันและปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า นอกจากนี้ยังมีสมาคมชาวพุทธแห่งมาเลเซีย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาและจัดตั้งคลินิกให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ยากจนโดยไม่คิดมูลค่า และจัดตั้งโรงเรียนเด็กอนุบาล โดยได้รับเงินอุดหนุนจากชาวพุทธผู้ศรัทธาทั่วประเทศ รวมทั้งองค์กรอื่นๆ อีก เช่น ศูนย์สมาธิวิปัสสนาแห่งชาวพุทธมาเลเซีย พุทธสมาคมในมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้จะมีสมาคมเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา ปัจจุบันรัฐบาลได้ประกาศให้วันวิสาขบูชาเป็นวันหยุดราชการทั่วประเทศมาเลเซีย

การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศสิงคโปร์

ประชาชนชาวสิงคโปร์มีหลายเชื้อชาติ ส่วนมากนับถือศาสนาอิสลาม คริสต์ และฮินดู ที่นับถือพระพุทธศาสนามิได้มากนัก และส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่นับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน มีกิจกรรมสำคัญ เช่น จัดกิจกรรมการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาโดยการจัดตั้งโรงเรียนสอนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนตามสถาบันการศึกษาต่างๆ มีองค์กรเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น สหพันธ์พุทธศาสนิกชนชาวสิงคโปร์ สหภาพพุทธศาสนิกชน สถาบันสตรีชาวพุทธสิงคโปร์ สมาคมพุทธศาสนาแห่งสิงคโปร์ และองค์การพุทธยานแห่งสิงคโปร์ เป็นต้น มีกิจกรรมสำคัญ เช่น การสังฆกรรมสงเคราะห์ผู้ยากไร้ มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนยากจน ตั้งศูนย์สงเคราะห์เด็กกำพร้า จัดที่พักสำหรับชาวพุทธ เป็นต้น จึงสรุปได้ว่าพุทธศาสนิกชนชาวสิงคโปร์ได้นำหลักธรรมประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนาตามธรรมเนียมประเพณีเท่านั้น

การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซีย

พระพุทธศาสนานิกายมหายานเจริญรุ่งเรืองในประเทศอินโดนีเซียมาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ มีพุทธสถานสำคัญๆ คือพระวิหารบุโรพุทโธ ต่อมาศาสนาอิสลามได้เผยแผ่เข้ามาและชาวอินโดนีเซียได้ยอมรับนับถือเป็นศาสนาประจำชาติพระพุทธศาสนาจึงได้เสื่อมถอยลงตามลำดับ จนปัจจุบันนี้มีประชาชนประมาณร้อยละ ๑ เท่านั้น ที่ยังนับถือพระพุทธศาสนาอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่บนเกาะบาหลีโดยนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายานควบคู่ไปกับศาสนาพราหมณ์ ทั้งสองศาสนานี้ได้ผสมกลมกลืนกันได้ดีโดยเฉพาะในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีและการดำเนินชีวิต แม้ว่าจะมีชาวอินโดนีเซียนับถือพระพุทธศาสนานิกายหินยานน้อยมากแต่ก็ยังมีความนับถืออยู่ โดยมีพระภิกษุชาวชวารูปหนึ่งมีความเลื่อมใสในหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาได้ไปอุปสมบทในพม่าเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ นาม “พุทธรักชาติ” แล้วกลับไปฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในชวา สุมาตรา เซลีเบส และบาหลี พร้อมทั้งได้นิมนต์พระสงฆ์จากประเทศไทย กัมพูชา พม่า และศรีลังกาไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา และได้ประกอบพิธี วิสาขบูชาาร่วมกันที่พุทธวิหารโบโรพุทโธด้วย

ใบงานที่ ๑.๓

เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาช่วยสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นต่อไปนี้

๑. กรณีตัวอย่างการสร้างสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สเด็จพระราชดำเนินเยือน สปป.ลาว

ลาว-ไทย ร่วมกันสร้างความสามัคคีต่อต้านกลุ่มคนที่สร้างความแตกแยกอย่างสันติ

ท่านจุมมาลี ไชยะสอน ประธานประเทศลาว ต้อนรับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสเสด็จเยือนลาวระหว่าง ๓๐-๓๑ พ.ค. ๕๖ โดยประธานประเทศลาวกล่าวชื่นชมพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีคุณูปการต่อประเทศลาว และการเสด็จเยือนลาวเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศลาว ทั้งนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรการเรียนการสอนและอาคารเรียนของโรงเรียนพอนสะหวันและชนเผ่าเตรียมมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยแห่งชาติดงโคก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการในพระราชดำริเพื่อพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตแก่เยาวชนลาวในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้จะเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานเครื่องมือผ่าตัดและอุปกรณ์การแพทย์พื้นฐานแก่สาธารณสุขบ้านหนองยี่น เมืองตากจิ่ง แขวงเซกอง และสาธารณสุขบ้านหนองฟ้า เมืองซานไซ แขวงเมืองอัตตะปือ และเสด็จพระราชดำเนินต่อไปยังพื้นที่ภาคใต้ของลาว ได้แก่ แขวงจำปาสัก อัตตะปือ และเซกอง

ที่มา <https://www.facebook.com/video.php?v=509360459131311&theater>

“ให้วิเคราะห์กรณีตัวอย่าง การเสด็จเยือนต่างประเทศของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

๑. มีผลดีต่อประเทศไทยอย่างไร (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. หลักธรรมอะไรที่สอดคล้องกับการเสด็จเยือนต่างประเทศของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเพื่อสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนาช่วยสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน
(๕ คะแนน)

หลักการ

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา
ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

นำมาประยุกต์ใช้

ระดับประเทศ

ระดับสังคม

ระดับครอบครัว/ตนเอง

ใบความรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนาช่วยสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งสันติ พระพุทธเจ้าทรงเห็นว่าผู้ปกครองประเทศนอกจากจะมีคุณธรรมของผู้ปกครอง และมีความสามารถในการบริหารประเทศของตนให้สงบสุขแล้ว ยังต้องสร้างสัมพันธไมตรีกับมิตรประเทศข้างเคียง เพื่อความเข้าใจอันดีและอยู่ร่วมกันกันอย่างสันติด้วย ดังนั้น จึงมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหลายประการที่เอื้อต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๑. การสร้างสัมพันธไมตรีตามแนวทางของพระเจ้าอโศกมหาราช พระเจ้าอโศกมหาราชทรงประยุกต์หลักพุทธธรรมมาใช้ในการปกครองประเทศและสร้างสัมพันธไมตรีกับมิตรประเทศอย่างได้ผล แนวทางของพระองค์จึงมีชื่อเรียกกันว่า “ธรรมวิชัย” (ชนะด้วยธรรม) จนพระมหากษัตริย์ในยุคต่อๆ มายึดถือเป็นแบบฉบับในการปกครองประเทศ แนวทางสร้างสัมพันธไมตรีของพระเจ้าอโศกมหาราช ตามที่ปรากฏในศิลาจารึกมีสาระสำคัญดังนี้

แนวทางสร้างสัมพันธไมตรีของพระเจ้าอโศกมหาราช

๑.๑ ให้สิทธิเสรีภาพในการเผยแพร่ศาสนา จะต้องไม่ขัดขวางหรือดูหมิ่นศาสนาอื่น เพราะศาสนาทุกศาสนาล้วนแต่มีจุดหมายปลายทางเดียวกัน คือ สั่งสอนให้บุคคลกระทำความดีละเว้นความชั่ว นอกจากนี้ยังต้องให้ความยกย่องนับถือศาสนิกชนของศาสนาอื่น โดยปราศจากข้อรังเกียจียดฉันทด้วย

๑.๒ ให้ความเอื้อเพื่อแก่ลัทธิศาสนาอื่น ที่เผยแพร่เข้ามาสู่ประเทศของเราตามสมควรแก่กาลเทศะ โดยปราศจากการแบ่งแยกว่า ควรทำนุบำรุงศาสนานี้มากกว่าศาสนานั้น

๑.๓ สร้างความปรองดองสมานฉันท์ระหว่างกัน ด้วยการยินยอรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของมิตรประเทศ รู้จักการเสียสละ และการประสานผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

๑.๔ พยายามละเว้นการสร้างข้อพิพาท การทำสงคราม การกล่าวโจมตีให้ร้ายต่อกัน ถ้าหากจะต้องแข่งขันเอาชนะกัน ก็ควรเอาชนะกันด้วยธรรม หรือที่เรียกว่า “ธรรมวิชัย” อันเป็นชัยชนะขั้นสูงสุด

ถ้าผู้ปกครองประเทศนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการปกครองประเทศและสร้างสัมพันธไมตรีกับประเทศเพื่อน ดังกรณีพระเจ้าอโศกมหาราชแล้ว ก็ย่อมจะเกิดความสงบสุข ไม่เฉพะภายในประเทศของตนเองเท่านั้น หากรวมถึงประเทศเพื่อนบ้านตลอดจนประชาคมโลกทั้งหมดอีกด้วย

๒. การสร้างสัมพันธไมตรีตามหลักสาราณียธรรม

สาราณียธรรม หมายถึง ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง หมายถึง มีความปรารถนาดีต่อกัน เอื้อเพื่อเกื้อกูลกันซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศได้ ดังนี้

๒.๑ เมตตาการุณกรรม ได้แก่ การเข้าไปตั้งกายกรรมประกอบด้วย เมตตา ในประเทศเพื่อนบ้านต่อหน้าและลับหลังหมายถึงการรับแสดงออกซึ่งความเป็นมิตรทางกายที่ดีต่อกันกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในคราวปกติสุขหรือในคราวที่ประเทศเพื่อนบ้านประสบปัญหาความเดือดร้อนต่างๆ เช่น ความแห้งแล้ง แผ่นดินไหว น้ำท่วม เป็นต้นหากประเทศเราได้ส่งสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคไปให้ด้วยความมีจิตเมตตาต่อกัน ประเทศที่ได้รับย่อมเกิดความซาบซึ้งและสำนึกในบุญคุณต่อประเทศของเรา ย่อมที่จะพยายามตอบแทนหรือดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เป็นมิตรต่อกัน เอื้อเพื่อช่วยเหลือกันและกัน

๒.๒ เมตตาวจีกรรม ได้แก่ การเข้าไปตั้งวจีกรรมประกอบด้วยเตตา ในประเทศเพื่อนบ้านทั้งต่อหน้าและลับหลัง ด้วยวาจา หมายถึง มีการกระทำทางวาจาที่แสดงออกถึงความปรารถนาดีต่อกัน ไม่กล่าวให้ร้ายและพูดทำลายภาพพจน์ซึ่งกันและกัน หากมีข้อพิพาทระหว่างประเทศเกิดขึ้น การใช้ช่องทางการทูตเจรจากันด้วยเหตุผล ไม่นำกำลังทางทหารเข้าประทุษร้ายซึ่งกันและกัน การกระทำเช่นนี้ย่อมส่งผลให้ประเทศเพื่อนบ้านเกิดความรักความสามัคคีเกิดความระลึกถึงกันในทางที่ดีก่อให้เกิดประโยชน์ความสงบสุข

๒.๓ เมตตามโนธรรม ได้แก่ การเข้าไปตั้งมโนกรรมประกอบด้วยเมตตาในประเทศเพื่อนบ้านทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือคิดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กันและกัน หมายถึง มีจิตใจปรารถนาดีต่อมิตรประเทศไม่คิดหาวาระแวงซึ่งกันและกันให้คำแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแก่ประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๔ แบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้มาด้วยความชอบธรรมแก่มิตรประเทศ ได้แก่ การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือการเกษตร ตลอดจนวิทยาการความรู้ต่างๆ ให้แก่ประเทศเพื่อนบ้านรวมถึงการรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน ไม่ทำลายระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่ออีกประเทศหนึ่งเป็นต้น

๒.๕ รักษาความประพฤติ (ศีล) เสมอกันกับมิตรประเทศไม่ทำประเทศของตนให้เป็นที่รังเกียจของประเทศอื่นได้แก่ การดำเนินนโยบายต่างประเทศต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันมติสากลหรือหลักการขององค์การสหประชาชาติหรือองค์การระหว่างประเทศไม่ฝ่าฝืนมติหรือหลักการนั้นอันจะก่อให้เกิดความหวาดระแวง ไม่ไว้เนื้อเนื้อเชื่อใจกันและเป็นที่ยังเกียจของประเทศเพื่อนบ้านได้

๒.๖ มีความเห็นร่วมกันในประเทศอื่นๆ ไม่วิวาทเพราะมีความเห็นผิดกัน ได้แก่ การอยู่ร่วมกับประเทศอื่นๆนั้นเราต้องยอมรับในกฎกติการะหว่างประเทศที่กำหนดไว้ ไม่กระทำตนเสมือนว่าเป็นการฝ่าฝืนมติของสังคมโลกซึ่งในประชาคมโลกนั้น ไม่มีประเทศใดที่จะสามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้ แต่ละประเทศต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน การกระทำฝ่าฝืน เอารัดเอาเปรียบหรือข่มเหงกีดกันประเทศอื่น มีแต่จะสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประเทศของตนและไม่มีประเทศใดจะคบค้าสมาคมด้วย

ธรรมทั้ง ๖ ประการนี้ ทำให้ประเทศผู้ประพฤติปฏิบัติดังกล่าวเป็นที่เคารพนับถือของประเทศอื่นเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กันและกัน เป็นไปเพื่อความไม่ทะเลาะวิวาทหรือก่อให้เกิดปัญหาระหว่างประเทศและเป็นไปเพื่อความพร้อมเพรียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาคมโลก

๓. การสร้างสัมพันธไมตรีตามหลักสังคหัตถ์ ๔

สังคหัตถ์ ๔ แปลว่า เครื่องยึดเหนี่ยว มีความหมายว่า คุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่นไว้ได้ คือ เป็นเครื่องก่อให้เกิดความสามัคคีกลมเกลียวสนิทสนมยิ่งๆ ขึ้นและผูกพันให้มั่นคงตลอดไป ซึ่งมีดังต่อไปนี้

๓.๑ ทาน แปลว่า การให้ หมายถึง การแบ่งให้ เถลี่ยให้ ปันให้ เพื่อแสดงอัธยาศัยไมตรี ผูกสามัคคีกันไว้ เช่น เมื่อมิตรประเทศประสบภัยพิบัติ เราก็ควรส่งอาหาร สิ่งของ ยารักษาโรคไปให้ตามกำลังความสามารถของเรา หรือในยามประเทศเพื่อนบ้านเป็นปกติสุขเราก็แบ่งปันให้ความรู้วิชาการ เงินทุน เครื่องมือทำการเกษตร เป็นต้น การให้ในลักษณะนี้ย่อมเป็นการผูกมิตรไมตรีไว้ได้ เพราะผู้ให้ยอมเป็นที่รักของคนเป็นอันมาก

๓.๒ ปิยวาจา แปลว่า เจริญอ่อนหวาน หมายถึง พูดคำที่สุภาพ อ่อนโยนและเป็นคำที่มีประโยชน์ที่ผู้ฟังได้ฟังแล้วชื่นใจสบายใจเห็นประโยชน์ในคำพูดนั้น ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น หากแต่ละประเทศรู้จักการใช้ถ้อยคำทางการพูดที่เป็นธรรมแล้วการผิดขัดข้องใจกันระหว่างประเทศก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะเพียงคำพูดไม่กี่คำ

๓.๓ อัถถจริยา แปลว่า ประพฤติประโยชน์ หมายความว่า การบำเพ็ญตนให้เป็นคนมีประโยชน์ต่อผู้อื่น ได้แก่ การไม่สร้างศัตรูอื่นให้แก่ประเทศต่างๆ และไม่นิ่งดูตายเมื่อประเทศอื่นขอความช่วยเหลือ การสนับสนุนข้อเสนอของมิตรประเทศที่เห็นถูกต้องดีงาม เป็นประโยชน์ต่อประชาคมโลกโดยรวมและการชักชวนประเทศที่มีนโยบายที่ผิดพลาดที่มุ่งแสวงหาอำนาจผลประโยชน์หรือเป็นภัยต่อความสงบสุขของโลก ให้หันมามีนโยบายหรือทิศทางที่ถูกต้องชอบธรรม เพื่อความสงบสุขของมนุษยชาติได้

๓.๔ สมานัตตา แปลว่า ความเป็นคนมีตนสม่าเสมอ หมายความว่า ไม่ถือตัว คือไม่หยิ่งจองหองในเมื่อได้ดีมีฐานะ ซึ่งได้แก่การให้ความนับถือประเทศต่างๆ มีฐานะศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับประเทศของเรา ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามว่าประเทศนั้นยากจนประเทศนั้นมีพื้นที่และฐานะทางเศรษฐกิจเล็กกว่าประเทศของเรา เป็นต้น ต้องวางตัวให้สมกับฐานะเคยคบหากันเช่นใดก็ควรประพฤติเช่นนั้นทั้งในยามที่ประเทศของเรามีความสำคัญมากขึ้นในเวทีการเมืองระหว่างประเทศหรือในยามที่ประเทศของเราประสบปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจ ก็ไม่ทำตนให้ต่ำต้อยน้อยกว่าประเทศอื่น เป็นต้น

ใบงานที่ ๑.๔

เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นต่อไปนี้

๑. หลักธรรมในพระพุทธศาสนาหล่อหลอมให้คนไทยมีนิสัยอย่างไร (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ในสังคมไทยมีวัฒนธรรมและประเพณีใดบ้างที่มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ให้นักเรียนยกตัวอย่างวัฒนธรรมและประเพณีที่มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนาที่คนต่างชาติรู้จักคนไทย (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

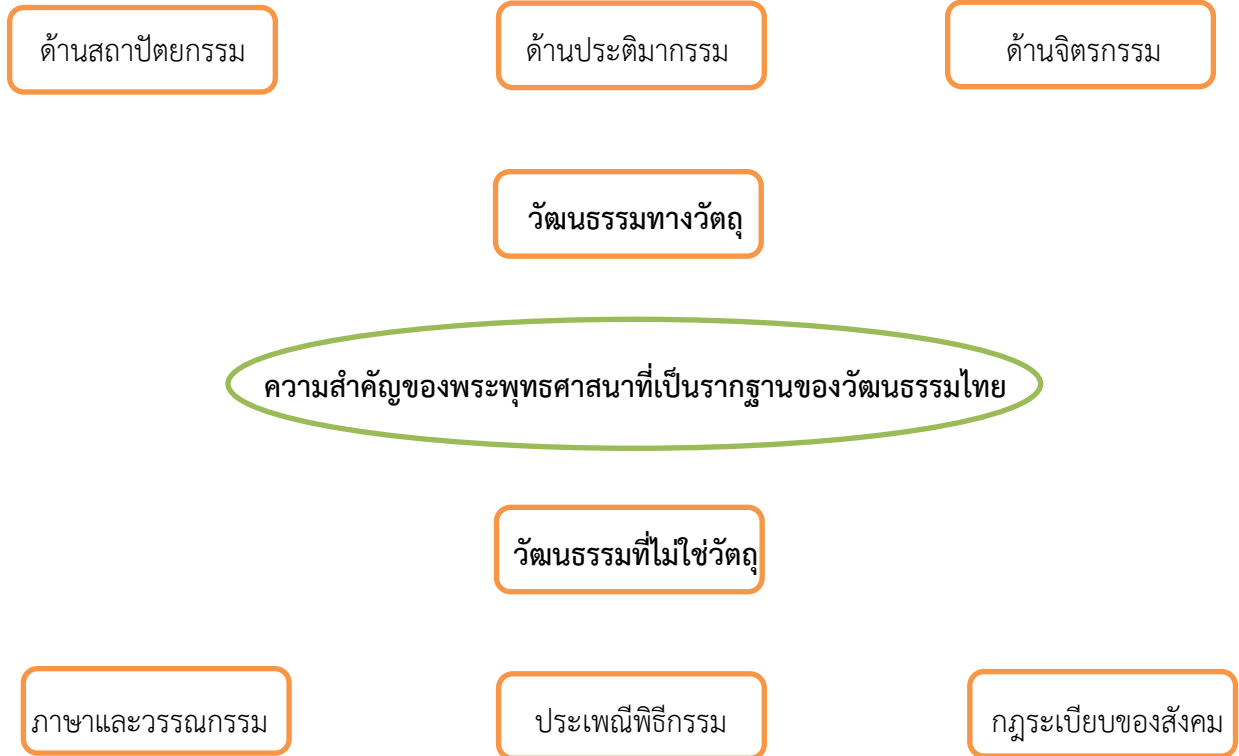
.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนสรุปองค์ความรู้ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย
(๕ คะแนน)

ใบความรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย

ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมไทย

พระพุทธศาสนาอยู่คู่กับสังคมไทยมานาน วิถีชีวิตของชาวไทยส่วนมากจะเกี่ยวข้อกับพระพุทธศาสนา ชาวไทยร้อยละ ๙๕ นับถือพระพุทธศาสนา ได้นำหลักการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางแห่งการดำเนินชีวิตจนกลายเป็นรากฐานทางวัฒนธรรม และเอกลักษณ์มรดกของชาติไทยตราบเท่าทุกวันนี้

พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรม

สังคมไทยมีหลักปฏิบัติและวิถีชีวิตอยู่บนหลักของพระพุทธศาสนา ซึ่งได้ยึดถือและปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานหลักธรรมคำสอนและความเชื่อตลอดจนแนวปฏิบัติตนตามหลักศาสนาได้ซึมซาบอยู่กับวิถีชีวิตของคนไทยทุกคน จึงกล่าวได้ว่าสังคมไทยทุกระดับได้รับเอาความเชื่อทางศาสนามาเป็นแบบอย่างแห่งการดำเนินชีวิตจนก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมขึ้นมา เพื่อความเข้าใจจะได้นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรม ดังนี้

วัฒนธรรม หมายถึงสภาพและลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงามในด้านวิถีชีวิต ความคิด การปรับตัว ความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นสิ่งที่แสดงออกให้เห็นถึงวิธีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ซึ่งได้ถ่ายทอดสืบต่อกันมา ซึ่งมี ๒ ประเภท ได้แก่ วัฒนธรรมด้านวัตถุและวัฒนธรรมที่ไม่ใช้วัตถุ

วัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา

วัฒนธรรมไทยที่มีบ่อเกิดมาจากพระพุทธศาสนา มี ๔ ด้านใหญ่ๆ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านศิลปกรรม ด้านประเพณี และด้านจิตใจ

๑. วัฒนธรรมไทยที่มีบ่อเกิดมาจากพระพุทธศาสนา ด้านภาษาและวรรณกรรม

ภาษาที่ใช้กันในปัจจุบันในประเทศไทย มีแหล่งกำเนิดมาจากพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ถ้าเป็นพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทได้นำภาษาบาลีเข้ามา ถ้าเป็นฝ่ายมหายานได้นำภาษาสันสกฤตเข้ามาใช้ เช่นคำที่ใช้เรียกชื่อต่างๆ ชื่อคน ชื่อเมือง ชื่อบ้าน และชื่อสถานที่ราชการ เป็นต้น

วรรณกรรมของไทยที่มาจากพระพุทธศาสนา ได้แก่ ไตรภูมิพระร่วง ปฐมสมโพธิกถา มหาชาติคำหลวง มหาเวสสันดรชาดก เป็นต้น

๒. วัฒนธรรมไทยที่มีบ่อเกิดมาจากพระพุทธศาสนา ด้านศิลปกรรม

ศิลปกรรม คืองานสร้างสรรค์ที่มนุษย์ได้จัดสร้างหรือประดิษฐ์ขึ้น ที่มีอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา ได้แก่ งานจิตรกรรม ได้แก่ การเขียนภาพ ลวดลายไทย งานปฐุมิกรรม ได้แก่ การปั้น การหล่อ และการสลักรูป งานวรรณกรรม ได้แก่ การประพันธ์ร้อยแก้ว ร้อยกรอง สถาปัตยกรรม การออกแบบ การก่อสร้าง และนาฏศิลป์ ดุริยางศิลป์ ได้แก่ การขับร้อง ฟ้อนรำ เป็นต้น ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น

๓. วัฒนธรรมไทยที่มีบ่อเกิดมาจากพระพุทธศาสนา ด้านประเพณี

ประเพณี คือ แบบแผนที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน ประเพณีสำคัญๆ ของไทยที่สืบทอดมาจากพระพุทธศาสนา เช่น วันสำคัญทางศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา ประเพณีอื่นๆ เช่น การบวชนาค การทำบุญเนื่องในวันต่างๆ เช่น ครบรอบวันเกิด ครบรอบวันแต่งงาน การทำบุญอุทิศแก่ผู้ตายและประเพณีทำบุญต่างๆ เช่น การตักบาตร การถวายสังฆทาน การถวายสลากภัต การทอดผ้าป่า การทอดกฐิน การถวายผ้าอาบน้ำฝน เป็นต้น

๔. วัฒนธรรมไทยที่มีบ่อเกิดมาจากพระพุทธศาสนา ด้านจิตใจ

คนไทยมีลักษณะนิสัยเฉพาะตัว ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา เช่น ความโอบอ้อมอารี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเมตตา ความเคารพอ่อนน้อม ความอดทน รักอิสระ รักสันโดษ ชอบช่วยเหลือตนเอง ไม่มีการบังคับข่มเหงซึ่งกันและกัน ยิ้มง่าย ใจดี เป็นต้น จนได้กลายเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย

พระพุทธศาสนาถือว่าเป็นบ่อเกิดวัฒนธรรมทั้งด้านวัตถุและไม่ใช้วัตถุ เห็นได้ดังนี้

๑. วัฒนธรรมด้านวัตถุทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ ศิลปกรรมสาขาต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้นเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย ที่เป็นผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ด้วยสติปัญญาซึ่งถ่ายทอดให้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความศรัทธา และจินตนาการที่เป็นรูปธรรมอันละเอียด มี ๔ ประเภทด้วยกัน ได้แก่

- ๑.๑ สถาปัตยกรรม ในรูปของวัดวาอาราม และปูชนียสถาน
- ๑.๒ ประติมากรรม ในรูปของการปั้น การหล่อ การแกะสลักพระพุทธรูป
- ๑.๓ จิตรกรรม ในรูปของการเขียนภาพ เช่น ภาพฝาผนังพระอุโบสถ ฯลฯ
- ๑.๔ วรรณกรรม ในรูปของงานประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง

๒. วัฒนธรรมด้านไม่ใช้วัตถุทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ การปฏิบัติหรือแนวความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ ศีลธรรมจรรยา ขนบธรรมเนียมประเพณี ปรัชญา กฎหมาย ที่รับการปฏิบัติสืบทอดกันมา มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้เข้ากับวิถีการดำเนินชีวิตและยุคสมัย ที่ได้รับมาจากพระพุทธศาสนา ได้แก่

๒.๑ ภาษาและวรรณคดีต่างๆ ภาษาในประเทศไทยนิยมนำคำบาลีสันสกฤตมาใช้ในการตั้งชื่อคน สถานที่ เพื่อให้เกิดความหมายและเป็นสิริมงคลตามความเชื่อในคติของพระพุทธศาสนา ส่วนวรรณคดีต่างๆ ของไทยส่วนมากเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติ คติความเชื่อทางพระพุทธศาสนา สวรรค์ นรก เป็นต้น

๒.๒ ประเพณีพิธีกรรมต่างๆ คือ แบบแผนที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน เช่น การเกิด การบวชนาค การแต่งงาน การตาย หรือวันสำคัญต่างๆ เช่น วันสารท วันตรุษ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา เป็นต้น

๒.๓ ลักษณะนิสัยของคนไทย ที่รับการถ่ายทอดมาจากพระพุทธศาสนา เช่น เป็นผู้ที่มีจิตใจ กว้างขวางร่าเริงแจ่มใส เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจไมตรี เสียสละ เป็นต้น

๒.๔ กฎระเบียบของสังคม เช่น กฎหมายเรื่องการผิดประเวณี การลักขโมย เป็นต้น ล้วนเกิดมาจากพระพุทธศาสนา

ใบงานที่ ๑.๕

เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์และมรดกของสังคมไทย

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นต่อไปนี้

๑. พุทธศาสนิกชนที่ดีมีวิธีการปฏิบัติตนเพื่อรักษาเอกลักษณ์ที่ดีของสังคมไทยได้อย่างไร (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. วิถีไทยคือวิถีพุทธ วิถีพุทธคือวิถีไทย คำกล่าวนี้มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของคนไทยอย่างไร (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. สยามเมืองยิ้ม เป็นคำกล่าวที่ต่างชาติให้กล่าวถึงคนไทย ให้นักเรียนวิเคราะห์ห่อหือคือเอกลักษณ์ของคำว่า “สยามเมืองยิ้มของคนไทย” (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์และมรดกของสังคมไทย (๕ คะแนน)

พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นเอกลักษณ์ไทย

พระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์และมรดกของสังคมไทย

พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นมรดกของสังคมไทย

ใบความรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์และมรดกของสังคมไทย

ประเทศไทยได้รับเอาวัฒนธรรมมาจากพระพุทธศาสนามาประพฤติปฏิบัติเป็นวิถีชีวิต จนกลายมาเป็นรูปแบบเอกลักษณ์เฉพาะของคนไทย พระพุทธศาสนาจึงถือว่าเป็นเอกลักษณ์และมรดกของชนชาติไทย ดังนี้

๑. พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นเอกลักษณ์ไทย

๑.๑ การเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็นเอกอัครราชูปถัมภก สร้างชาติไทยควบคู่กันมากับพระพุทธศาสนาเมื่อเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมืองหรือมีปัญหาความไม่เข้าใจของคนในสังคม พระมหากษัตริย์ไทยจะทรงชี้ทางสว่างและพระราชทานแนวทางแก้ปัญหากรณีพิพาทความรุนแรงสามารถยุติได้เพราะพระราชดำรัสขององค์พระมหากษัตริย์ พระพุทธศาสนามีหลักคำสอนเรื่องความกตัญญูรู้คุณและกระทำปฏิบัติตอบแทน ลักษณะที่เด่นชัดประการหนึ่งของคนไทยคือการยกย่องเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ของพสกนิกรชาวไทย จึงอยู่เหนือสิ่งอื่นใดอย่างไม่เคยปรากฏในชนชาติใด

๑.๒ ความเป็นชาติรักอิสระเสรี เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ชาวไทยเป็นชาติที่รักความเป็นอิสระเสรี ไม่ยอมและทนไม่ได้ที่จะอยู่ใต้อำนาจของใคร จึงแสวงหาทางการรักษาความเป็นเอกราชสืบมาโดย ไม่เคยตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศใด

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งอิสรภาพ จุดหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา คือ วิมุตติ แปลว่า ความหลุดพ้น คือหลุดพ้นจากสิ่งผูกมัด บีบคั้น ครอบงำ ไม่ต้องขึ้นต่ออะไร หรือใครๆ นิพพานในพระพุทธศาสนา ก็คือความเป็นอิสระ หรืออิสรภาพ การประพฤติตนตามหลักพระพุทธศาสนาจึงเป็นการดำเนินในแนวทางของความเป็นอิสระและเพื่อความเป็นอิสระทุกขั้นตอน มีพระพุทธพจน์ที่แสดงถึงคติของพระพุทธศาสนาในเรื่องนี้ว่า *“การอยู่ใต้อำนาจคนอื่นเป็นทุกข์ทั้งสิ้น อิสรภาพเป็นสุขทั้งสิ้น”*

๑.๓ ความมีน้ำใจเมตตาอย่างเป็นสากล รู้จักประสานประโยชน์ ความมีน้ำใจเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัดของคนไทยที่คนต่างชาติดมักกล่าวขวัญถึงไมตรีจิตของคนไทยเป็นไปอย่างสากล คือ แสดงออกแก่คนทั่วไปเสมอเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน ไม่แบ่งพวกแบ่งหมู่ ไม่จำกัดชาติ ศาสนา ให้เกียรติแก่คนต่างชาติดต่างศาสนา ยินดีรับคนต่างถิ่นที่มีชีวิตและความเชื่อที่แตกต่างจากตนได้

๑.๔ ความมีจิตใจมั่นคงแต่ไม่ยึดมั่นถือมั่น พระพุทธศาสนามีหลักคำสอนเรื่องสัจจะ คือ ความจริงใจ การยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ในขณะที่เดียวกันลักษณะนิสัยการไม่ยึดมั่นถือมั่นอย่างรุนแรงต่อสิ่งทั้งหลาย ไม่เอาเรื่องราวอะไรจริงจังเกินไป แม้จะเกิดความเสื่อม ความสูญเสียความพลัดพรากต่างๆ จึงยอมรับความจริงได้ง่าย มองเห็นความเป็นธรรมดาโลกและปลงใจได้

๑.๕ พระสงฆ์เป็นแบบอย่างแห่งความดี สังคมสงฆ์เป็นสังคมแห่งอุดมคติในพระพุทธศาสนา เป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา การปฏิบัติตนของพระสงฆ์ จึงเป็นแบบอย่างของพุทธศาสนิกชนทั้งปวง เช่น การวางตน การสำรวม กิริยาอาการ การดำรงชีวิต แนวปฏิบัติเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงพุทธศาสนิกชนเกิดความศรัทธาเลื่อมใสปฏิบัติตามแบบอย่างเพื่อความดีงาม

๒. พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นมรดกของชาติ มีดังต่อไปนี้

๒.๑ พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันคู่ชาติไทย นับแต่ประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ต่อเนื่องชัดเจน เป็นของตน ชาติไทยก็ได้นับถือพระพุทธศาสนาสืบต่อกันมาโดยตลอด กิจกรรมและเหตุการณ์สำคัญต่างๆ มากมายล้วนเป็นเรื่องราวของพระพุทธศาสนา เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตหรือผสมผสานกับคติทางพระพุทธศาสนา จนกล่าวได้ว่าประวัติศาสตร์ของประเทศไทย เป็นประวัติศาสตร์ของชนชาติที่นับถือพระพุทธศาสนา กลายเป็นคำขวัญที่ถือกันต่อๆ มาว่า ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของประเทศและเป็นเครื่องหมายแสดงสีทั้งสามของธงชาติไทย หรือธงไตรรงค์

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของไทยที่สำคัญ อันแสดงว่าพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักคู่ชาติไทย ดังปรากฏในวรรณคดีเรื่อง “เพลงยาว รบพม่าที่ท่าดินแดง” ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อครั้งที่พระองค์เสด็จกรีธาทัพไปรบพม่าที่ท่าดินแดง จังหวัดกาญจนบุรี ความว่า

ตั้งใจจะอุปถัมภก

ยอยกพระพุทธศาสนา

ป้องกันขอบขัณฑสีมา

รักษาประชาชนและมนตรี

๒.๒ พระพุทธศาสนาเป็นอยู่อารยธรรมไทยที่มอบให้แก่อารยธรรมโลก ชนชาติไทยเป็นชนชาติที่เก๋ไก๋และมีวัฒนธรรมที่เจริญก้าวหน้ามาตลอดเวลายาวนาน จึงได้มีส่วนร่วมในการสร้างเสริมอารยธรรมโลกด้วย นั่นก็คือ การพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทยขึ้นจนเป็นแบบแผนของตนจนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัดของตนเอง ศิลปวัฒนธรรมไทยดังที่ว่่านี้ มีพระพุทธศาสนาเป็นแหล่งกำเนิดใหญ่ ซึ่งผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีความงดงามสูงสุด ส่วนใหญ่ล้วนสร้างมาจากความศรัทธาที่มีต่อพระพุทธศาสนา

ใบงานที่ ๑.๖

เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นต่อไปนี้จากกรณีตัวอย่าง

เจ้าอาวาสร่วมกับชาวบ้านร่วมใจสร้างฝายแฝกเพื่อแก้ปัญหาสาธารณประโยชน์ ถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

เจ้าอาวาสร่วมกับชาวบ้านและอาสาพัฒนาชุมชนกว่า ๓๐๐ คน ร่วมทำความดีบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เพื่อถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ด้วยการสร้างฝายแฝก เพื่อชะลอและเก็บกักน้ำไว้ในการเกษตร นำโดยเจ้าอาวาสวัดในชุมชน ผู้ใหญ่บ้านพร้อมด้วยพี่น้อง ประชาชน เยาวชน นักเรียน และพี่น้องอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) และอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) รวมจำนวน ๓๐๐ คน ซึ่งการจัดสร้างฝายดังกล่าวเป็นการร่วมแรงกายแรงใจของวัดและคนในชุมชนที่ไม่ใช้งบประมาณของทางราชการแต่อย่างใด สำหรับประโยชน์ของฝายต้นน้ำลำธาร สามารถชะลอน้ำให้ป่าชุ่มชื้น ดินสมบูรณ์ บรรเทาปัญหาอุทกภัย และเก็บกักน้ำให้ได้ใช้ตลอดปี นับว่าเป็นแนวพระราชดำริที่ทรงคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อประเทศอย่างสูงสุด

ที่มา : สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์

๑. บทบาทและหน้าที่ของพระสงฆ์ในปัจจุบันในการสร้างและพัฒนาชุมชนได้อย่างไร (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

๒. พระพุทธศาสนาช่วยแก้ปัญหาสังคมได้อย่างไรบ้าง (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

๓. ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคมมีผลดีต่อตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างไร (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม (๕ คะแนน)

ผลดีต่อตนเอง

ผลดีต่อชุมชน

ผลดีต่อสังคม

ผลดีต่อประเทศชาติ

ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน

ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการจัดระเบียบสังคม

ผลดีต่อตนเอง

ผลดีต่อชุมชน

ผลดีต่อสังคม

ผลดีต่อประเทศชาติ

ใบความรู้ที่ ๑.๖ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

การพัฒนาชุมชน หมายถึง การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นชุมชนที่ดี มีความสงบสุข ร่มเย็น

พระพุทธศาสนาได้เข้ามามีบทบาททางสังคม ในแง่ของการเป็นที่พึ่งทางใจแก่คนในชุมชน และการนำหลักธรรมคำสอนมาใช้ในการพัฒนาชุมชน ดังนี้

๑. นาถกรรมธรรม ๑๐ เป็นคุณธรรมที่ทำให้ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เพราะเมื่อคนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ ชุมชนก็จะเกิดความเข้มแข็ง ได้แก่

๑.๑ ศีล เป็นผู้มีความประพฤติดีงามโดยสุจริต รักษาระเบียบวินัย และประกอบอาชีพสุจริต

๑.๒ พากุสัจจะ เมื่อได้ศึกษาในเรื่องที่สนใจ รู้จักศึกษาและฟังให้มาก ทำให้เกิดการค้นคว้าที่เข้าใจลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

๑.๓ กัลยาณมิตรตตา รู้จักเลือกคบคนที่ดีเป็นมิตร

๑.๔ โสวัจสสตา เป็นผู้ว่านอนสอนง่าย รู้จักรับฟังเหตุผลและหาข้อเท็จจริง เพื่อปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดียิ่งขึ้น

๑.๕ กิงกรณียesu ทักขตา รู้จักชวนช่วยกิจการของส่วนรวม รู้จักพิจารณาไตร่ตรอง สามารถจัดการกิจการให้สำเร็จเรียบร้อย

๑.๖ ธัมมกามตา เป็นผู้รักธรรม ใฝ่ความรู้ ความจริง รู้จักพูดและรับฟัง

๑.๗ วิริยะ มีความขยันหมั่นเพียร และไม่ละเลยในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง

๑.๘ สันตุภุญญิต มีความพอใจในสิ่งที่ตนตนเองมี ที่ตนเองสามารถหาได้โดยความเพียร

๑.๙ สติ การกระทำใดๆ จะต้องไม่ประมาท มีความรอบคอบ รู้จักยับยั้งชั่งใจ

๑.๑๐ ปัญญา มีปัญญาหยั่งรู้เหตุผล รู้ความดีและความชั่ว มีวิจารณ์ญาณ ไม่ใช้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผล

๒. อปริหานิยธรรม ๗ เป็นข้อปฏิบัติที่นำความสุขความเจริญมาสู่ชุมชน ด้วยหลักของการมีส่วนร่วม รับผิดชอบ ความสามัคคี การยอมรับนับถือ และการให้ความคุ้มครอง ๗ ประการ ดังนี้

๒.๑ หมั่นประชุมเนื่องนิตย์

๒.๒ เข้าประชุม เลิกประชุม และช่วยกันทำกิจที่ควรทำอย่างพร้อมเพรียงกัน

๒.๓ บัญญัติสิ่งขัดต่อหลักการ แต่ปฏิบัติตามหลักการที่ได้บัญญัติไว้แล้ว

๒.๔ เคารพนับถือและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่

๒.๕ ไม่ข่มเหงรังแก หรือล่วงเกินผู้หญิง

๒.๖ เคารพปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ

๒.๗ ให้ความอารักขาคุ้มครองและป้องกันพระสงฆ์ผู้ทรงศีล ให้อยู่ในถิ่นนั้นอย่างมีความสุข

นอกจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแล้ว ศาสนสถานอย่างเช่น วัด ยังเป็นสถานที่ที่เหมาะสมแก่การพัฒนาชุมชนอีกด้วย เพราะตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบัน วัดเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ และปลูกฝังคุณธรรมศีลธรรมแก่คนในชุมชน ตลอดจนจนถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ ทางศาสนา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีผลต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน วัดจึงมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดี

ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการจัดระเบียบสังคม

ในทางพระพุทธศาสนา สังคมจะมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีงาม และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข คนในสังคมจำเป็นต้องประพฤติตามหลักเบญจศีล หรือศีล ๕ และหลักเบญจธรรมหรือธรรม ๕ ที่จะต้องปฏิบัติควบคู่กันไป และหิริ-โอตตปปะ ดังนี้

เบญจศีล	เบญจธรรม
๑. งดเว้นจากการฆ่าสัตว์	คู่กับเบญจธรรม คือ มีความเมตตา กรุณา
๒. งดเว้นจากการลักขโมย	คู่กับเบญจธรรม คือ ประกอบอาชีพสุจริต
๓. งดเว้นจากการประพฤติผิดในกาม	คู่กับเบญจธรรม คือ มีความสำรวมในกาม ยินดีในคู่ครองของตน
๔. งดเว้นจากการพูดเท็จ	คู่กับเบญจธรรม คือ มีสัจจะ พูดสิ่งที่เป็นประโยชน์
๕. งดเว้นจากดื่มสุราและเมรัย	คู่กับเบญจธรรม คือ มีสติสัมปชัญญะ

หิริ-โอตตปปะ

หิริ คือ ความละอายแก่ใจ หมายถึง ความละอายแก่ใจในการที่จะกระทำความชั่วทั้งหลายซึ่งเกิดจากการพิจารณาถึงชาติตระกูลและการศึกษาของตน

โอตตปปะ คือ ความเกรงกลัว หมายถึง ความเกรงกลัวต่อผลของความชั่ว ซึ่งเกิดจากการพิจารณาโทษหรือความเลวร้ายของผลที่จะเกิดจากการกระทำความชั่วแล้วไม่กระทำความชั่วนั้น

แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

กิจกรรมที่ประเมิน .....

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ..... / ..... วิชา ..... รหัสวิชา .....

ชื่อผู้ประเมิน .....

วันที่ทำกิจกรรม วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... คาบเรียนที่ .....

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

๓ = ตรงกับการกระทำมากที่สุด ๒ = ตรงกับการกระทำปานกลาง ๑ = ตรงกับการกระทำน้อย

ชื่อ - สกุล	ความกระตือรือร้น ในการเรียน			ความสนใจใน การเรียน			ปฏิบัติการได้ตอบ กับครูผู้สอน			รวม คะแนน
	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
..... / ..... / .....

เกณฑ์การประเมินการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	๓	๒	๑
๑. ความกระตือรือร้นในการเรียน	มีความพร้อม ตั้งตัว กระชับกระเฉงในการเรียนรู้ตลอดเวลาโดยครูไม่ต้องกระตุ้น	มีความพร้อม ตั้งตัว กระชับกระเฉงในการเรียนรู้บางเวลาครูต้องกระตุ้นเป็นบางครั้ง	ไม่มีความพร้อม ไม่ตั้งตัวและไม่กระชับกระเฉงในการเรียนรู้ตลอดเวลาโดยครูต้องกระตุ้นเป็นประจำ
๒. ความสนใจในการเรียน	มีความตั้งใจเรียนและตั้งใจปฏิบัติไม่หยอกล้อ พูดคุยเสียงดังในเวลาเรียน	มีความตั้งใจเรียนและตั้งใจปฏิบัติเป็นบางครั้งมีการหยอกล้อ พูดคุยเสียงดังเป็นบางครั้ง	มีการหยอกล้อ พูดคุยเสียงดังรบกวนเพื่อน และครูผู้สอน
๓. ปฏิบัติการโต้ตอบกับครูผู้สอน	ผู้เรียนโต้ตอบกับครูผู้สอนอยู่เป็นประจำในการถาม-ตอบ คำถาม	ผู้เรียนโต้ตอบกับครูผู้สอนอยู่เป็นบางครั้งในการถาม-ตอบ คำถาม	นานๆ ครั้งผู้เรียนจะโต้ตอบกับครูผู้สอนบ้างในการถาม-ตอบ คำถาม

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
7 - 9	3 หมายถึง ดี
4 - 6	2 หมายถึง พอใช้
1 - 3	1 หมายถึง ปรับปรุง

แบบประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ประเมิน .....

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ..... / ..... วิชา ..... รหัสวิชา .....

วันที่ทำกิจกรรม วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... คาบเรียนที่ .....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

๑.	เลขที่ .....
๒.	เลขที่ .....
๓.	เลขที่ .....
๔.	เลขที่ .....
๕.	เลขที่ .....
๖.	เลขที่ .....
๗.	เลขที่ .....
๘.	เลขที่ .....
๙.	เลขที่ .....
๑๐.	เลขที่ .....

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

เกณฑ์การประเมิน ๔ = ดีมาก ๓ = ดี ๒ = พอใช้ ๑ = ปรับปรุง

ที่	รายการประเมิน	๔	๓	๒	๑
๑	การวางแผนการทำงาน				
๒	การปรึกษาและร่วมมือกันทำงาน				
๓	ความรับผิดชอบต่อหน้าที่				
๔	ผลงานเสร็จตามกำหนดเวลา				
๕	การนำเสนอผลงาน				

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... / ..... / .....

เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	๔	๓	๒	๑
๑. การวางแผน การทำงาน	มีการวางแผนใน การทำงานทุก ขั้นตอนตั้งแต่เริ่ม กิจกรรม	มีการวางแผนการ ทำงานทุกขั้นตอน ขณะทำกิจกรรม	มีการวางแผนใน การทำงานบาง ขั้นตอน	ไม่มีการวางแผน การทำงานทุก ขั้นตอน
๒. การปรึกษา และร่วมมือกัน ทำงาน	มีการปรึกษา พูดคุยแลกเปลี่ยน ซักถามข้อสงสัย ในการทำงานทุก ขั้นตอนตั้งแต่เริ่ม กิจกรรม	มีการปรึกษา พูดคุยแลกเปลี่ยน ซักถามข้อสงสัย ขณะทำกิจกรรม	มีการปรึกษา พูดคุยกันบ้าง เล็กน้อย	ไม่มีการปรึกษา พูดคุยแลกเปลี่ยน ซักถามข้อสงสัย เลย
๓. ความ รับผิดชอบต่อ หน้าที่	ปฏิบัติงานทุก อย่างตามที่ได้รับ มอบหมายอย่าง เต็มศักยภาพ	ปฏิบัติงานทุก อย่างตามที่ได้รับ มอบหมาย	ปฏิบัติงานตามที่ ได้รับมอบหมาย ได้เป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบทุก อย่าง	ไม่ปฏิบัติงานทุก อย่างตามที่ได้รับ มอบหมายอย่าง เต็มศักยภาพ
๔. ผลงานเสร็จ ตามกำหนดเวลา	สามารถ ปฏิบัติงานได้ตรง ตามระยะเวลาที่ กำหนดผลงาน ออกมามีคุณภาพ	ปฏิบัติงานตาม ระยะเวลาที่ กำหนดแต่ เสียเวลาเล็กน้อย ผลงานออกมามี คุณภาพ	ปฏิบัติงานตาม ระยะเวลาที่ กำหนดแต่ เสียเวลาเล็กน้อย ผลงานออกมาไม่ มีคุณภาพ	ไม่ปฏิบัติงานตาม ระยะเวลาที่ กำหนดผลงาน ออกมาไม่มี คุณภาพ
๖. การนำเสนอ ผลงาน	มีผลการทำงาน เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ สมาชิกทุกคนมี ส่วนร่วมเสร็จ ทันเวลา	มีผลการทำงาน เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วนเสร็จ ทันเวลา	มีผลการทำงาน เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วนเสร็จ ทันเวลาบางครั้ง	มีผลการทำงาน เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วนเสร็จไม่ ทันเวลา

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป	๔ หมายถึง ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	๓ หมายถึง ดี
ร้อยละ ๖๐ - ๖๙	๒ หมายถึง พอใช้
ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐	๑ หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินใบงาน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
๑) การตอบคำถามตรงประเด็น	ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องครบถ้วนตรงประเด็นพร้อมยกตัวอย่างประกอบได้	ตอบคำถามได้อย่างถูกต้องครบถ้วนตรงประเด็นแต่ขาดการยกตัวอย่างประกอบ	ตอบคำถามไม่ตรงประเด็น
๒) เนื้อหาสาระถูกต้อง	เนื้อหาสาระถูกต้องครบถ้วน	เนื้อหาสาระถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	เนื้อหาสาระไม่ถูกต้อง
๓) ทำงานเรียบร้อยงานสำเร็จตรงเวลา	ทำงานได้เรียบร้อยและงานสำเร็จตรงเวลา	ทำงานเรียบร้อยไม่ตรงเวลา	ทำงานไม่เรียบร้อยและไม่ตรงเวลา

เกณฑ์การประเมินแผนผังมโนทัศน์

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
๑) เนื้อหา	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาถูกต้อง - เนื้อหาตรงตามหัวข้อเรื่อง - เนื้อหาเป็นไปตามที่กำหนด - รายละเอียดครอบคลุม - เนื้อหาสอดคล้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาตรงตามหัวข้อเรื่อง - เนื้อหาเป็นไปตามที่กำหนด - รายละเอียดครอบคลุม - เนื้อหาสอดคล้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาเป็นไปตามที่กำหนด - รายละเอียดครอบคลุม - เนื้อหาสอดคล้อง
๒) รูปแบบ	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบถูกต้องตามที่กำหนด - รูปแบบแปลกใหม่ - รูปภาพมีสีสันสวยงาม - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหา 	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบแปลกใหม่ - รูปภาพมีสีสันสวยงาม - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหา 	<ul style="list-style-type: none"> - รูปภาพมีสีสันสวยงาม - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหา